

O T S U S

02.05.11 nr 9.1-3/11-002

Tallinn

Otsus AS Tallinna Vesi poolt taotletud veeteenuse hinna kooskõlastamata jätmise kohta.

1. Hinnamenetluse alustamine.

10.11.2010 võttis Konkurentsiamet (edaspidi KA) vastu AS-lt Tallinna Vesi (edaspidi ASTV) taotluse veeteenuse hinna kooskõlastamiseks Tallinna ja Saue linnas koos selle juurde lisatud materjaliga (edaspidi Hinnataotlus).

Ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni seaduse¹ (edaspidi ÜVVKS) § 14 lg 1 kohaselt võib veevarustuse ning reo-, sademe- ja drenaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise ja puhastamise eest võtta alljärgnevaid tasusid (edaspidi veeteenuse hind):

- 1) tasu võetud vee eest;
- 2) tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise (edaspidi reovee) eest;
- 3) tasu sademe- ja drenaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise ja puhastamise (edaspidi sademevee) eest;
- 4) abonenttasu.

ÜVVKS § 14² lg 1 kohaselt, kui vee-ettevõtja tegevuspiirkond asub reoveekogumisalal, mille reostuskoormus on 2000 inimekvivalenti (edaspidi ie) või enam, koostab ta veeteenuse hinna ettepaneku ning esitab selle enne veeteenuse hinna kehtestamist koos põhiteenustega seotud teenuste hinnakirja ja muu hinnataotluse aluseks oleva dokumentatsiooniga kooskõlastamiseks KA-le.

Tallinn asub reoveekogumisalal registrikoodiga RKA0370010, mille reostuskoormus on 468 000 ie-d. Saue linn asub reoveekogumisalal registrikoodiga RKA0370011, mille reostuskoormus on 6255 ie-d. Seega on mõlema tegevuspiirkonna osas tegemist aladega, kus reostuskoormus on üle 2000 ie, mistõttu tuleb veeteenuse hind ÜVVKS § 14² lg 1 tulenevalt kooskõlastada KA-ga.

¹ RTI 1999, 25, 363; 2010, 56, 363

ÜVVKS § 14 lg 6 tulenevalt võib vee-ettevõtja, kes osutab veeteenust mitmel erineval reoveekogumisalal (antud juhul Tallinna ja Saue linn), kõigi piirkondade osas kehtestada ühise veeteenuse hinna, arvestades summaarseid vee-ettevõtja kulusid. Seega on ASTV-l õigus esitada Hinnataotlus ühtse veeteenuse hinna osas Tallinna ja Saue linnas.

ÜVVKS § 14² lg 1 tulenevalt peab hinnataotluse aluseks olev dokumentatsioon KA-l võimaldama kontrollida, et taotletud hind sisaldaks üksnes ÜVVKS § 14 lõikes 2 ettenähtud põhjendatud kulusid ja põhjendatud tulukust.

ÜVVKS § 14 lg 2 kohaselt kujundatakse veeteenuse hind selliselt, et vee-ettevõtjal oleks tagatud:

- 1) põhjendatud tegevuskulude katmine;
- 2) investeeringud olemasolevate ühisveevärgi ja –kanalisatsioonisüsteemide jätkusuutlikkuse tagamiseks;
- 3) keskkonnanõuete täitmine;
- 4) kvaliteedi- ja ohutusnõuete täitmine;
- 5) põhjendatud tulukus vee-ettevõtja poolt investeeritud kapitalilt;
- 6) ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni, sealhulgas sademeveekanaliseerimise arendamine ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kava alusel konkreetses arenduspiirkonnas, kus ühisveevärgi ja –kanalisatsiooniga ühendatakse rohkem kui 50 protsenti elamuid, mille ehitusluba on välja antud enne 1999. aasta 22. märtsi.

Selleks, et KA-l oleks võimalik ÜVVKS § 14² lg 1 tulenevalt kontrollida, kas taotletav veeteenuse hind sisaldab üksnes ÜVVKS § 14 lõikes 2 ettenähtud põhjendatud kulusid ja põhjendatud tulukust, on vee-ettevõtjal ettenähtud kulude eristuskohustus raamatupidamises.

ÜVVKS § 7² lg 1 kohaselt peab vee-ettevõtja lisaks konkurentsiseaduse § 18 lg 1 punktis 2 sätestatud nõuete täitmisele pidama oma raamatupidamises kulude kohta eraldi arvestust järgmiste tegevuste kaupa:

- 1) veevarustus;
- 2) reovee ärajuhtimine ja puhastamine;
- 3) sademe- ja drenaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimine;
- 4) käesoleva lõike punktides 1 – 3 nimetatud tegevustega seotud lisateenused;
- 5) liitumistasud ühisveevärgi ja –kanalisatsiooniga liitumise eest;
- 6) muu tegevus.

ÜVVKS § 7² lg 2 kohaselt tuleb § 7² lg 1 punktides 1 - 4 nimetatud kulude juures eraldi välja tuua tagastamatu abi raames soetatud varad.

ÜVVKS § 7² lg 3 sätestatakse, et kui kliendile või teisele vee-ettevõtjale osutatakse teenust mitme kohaliku omavalitsuse territooriumil, peab vee-ettevõtja pidama eraldi arvestust erinevate kohalike omavalitsuste kaupa käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatu kohaselt, välja arvatud juhul, kui kohalikud omavalitsused on kokku leppinud teisiti.

ÜVVKS § 14 lg 9 lähtuvalt töötas KA välja juhendi “Veeteenuse hinna arvutamise soovituslikud põhimõtted”² (edaspidi Juhend) ning avaldas selle oma koduleheküljel. Juhendi välja töötamisel on arvestatud ÜVVKS § 14, 14¹, 14² sätetega, millest lähtuvalt kujuneb

² Juhend on avaldatud KA koduleheküljel (<http://www.konkurentsiamet.ee>, menüüst energeetika- ja veeteenistus/Vesi/Hinna kooskõlastamise meetodid ja juhendid). Juhendit rakendatakse veeteenuse hindade kooskõlastamisel sarnaselt ja ühetaoliselt kõigi KA regulatsiooni alla kuuluvate vee-ettevõtjate tegevuse analüüsimisel ning hindade kooskõlastamisel ebavõrdse kohtlemise vältimiseks. Nimetatud juhendit võivad kasutada ka kohalikud omavalitsused veeteenuse hindade kooskõlastamisel.

veeteenuse hind vee-ettevõtja põhjendatud kulude, kapitalikulu ja põhjendatud tulukuse jagamisel müüginahuga (Juhendi punktid 7.3; 7.5; 7.6), s.t kulupõhiselt.

Juhendi p 4.8 lähtuvalt kasutab KA veeteenuse hinna põhjendatuse kontrollimisel alljärgnevat meetodeid:

- 1) kulude dünaamika jälgimine ajas ning selle võrdlus tarbijahinnaindeksi dünaamikaga;
- 2) erinevate kulukomponentide põhjendatuse süvaanalüüs (sh. eksperthinnangud);
- 3) vee-ettevõtja tegevuskulude ning nende põhjal arvutatud statistiliste näitajate võrdlemine teiste vee-ettevõtjate näitajatega.

Haldusmenetluse seaduse (edaspidi HMS) § 5 lg 1 tulenevalt on KA-l õigus määrata kaalutlusõiguse alusel menetlustoimingu vorm. HMS § 5 lg 1 tulenevalt on KA välja töötanud ja avaldanud oma koduleheküljel³ hinna taotlemise vormid (edaspidi Küsimustikud) exceli tabelite kujul: „Detailne küsimustik vee-ettevõtjatele“, „Lihtsustatud küsimustik vee-ettevõtjatele“. Küsimustikud on välja töötatud KonkS § 18 lg 1 p 2; ÜVVKS § 7² lg 1, 2, 3 ja ÜVVKS § 14 lg 1, 2 lähtuvalt ning täidetult sisaldavad andmeid, mis vastavalt ÜVVKS § 14² lg 1 võimaldavad KA-l kontrollida, et taotletud hind sisaldaks üksnes ÜVVKS § 14 lõikes 2 ettenähtud põhjendatud kulusid ja põhjendatud tulukust. Küsimustike täitmisel on võimalik juhinduda KA poolt välja töötatud ja koduleheküljel⁴ avaldatud „Hinnataotluse esitamise juhendist“.

ÜVVKS § 14² lg 10 tulenevalt on KA kohustatud küsima valla- või linnavalitsuselt arvamust hinnataotluse vastavuse kohta ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale.

ÜVVKS § 14² lg 7 kohaselt peab vee-ettevõtja KA-l lubama käesolevas seaduses sätestatud ülesannete täitmisel kontrollida oma raamatupidamist, põhjendama veeteenuse hinna moodustamise aluseid ning andma oma majandustegevuse kohta vajalikke selgitusi.

ÜVVKS § 14² lg 4 kohaselt tehakse hinnataotluse koostöölastamise otsus 30 päeva jooksul nõuetekohase taotluse saamisest arvates. Eriti keeruka või töömahuka taotluse menetlemisel võib KA või kohalik omavalitsus pikendada seda tähtaega 90 päevani, teatades tähtaja pikendamisest taotluse esitajale enne esialgse tähtaja möödumist.

ÜVVKS § 14² lg 11 kohaselt peatub hinnataotluse menetlemise tähtaeg, kui KA-le ei ole esitatud tema nõutud teavet, mis on vajalik hinnataotluse koostöölastamiseks.

1.1 Taotleja andmed

ASTV põhitegevus on vee tootmine, puhastamine ja tarbijate veega varustamine ning heit- ja sadevete ärajuhtimine ja puhastamine.

ASTV on Eesti suurim vee-ettevõtte, kes pakub joogivee- ja kanalisatsiooniteenust rohkem kui 400 000 elanikule Tallinnas. Tallinna teeninduspiirkonnas on ASTV-l ühisveevärgi ja –kanalisatsiooniteenuste osutamise ainuõigus aastani 2020. ASTV on määratud vee-ettevõtjaks veel: Saue linnas, Maardu linnas, Saue vallas, Harku vallas. Lisaks osutab ASTV

³ Avaldatud KA koduleheküljel: <http://www.konkurentsiamet.ee> rubriigis energeetika- ja veeteenistus/Vesi/ Hinnataotluse vormid.

⁴ Avaldatud KA koduleheküljel: <http://www.konkurentsiamet.ee> rubriigis energeetika- ja veeteenistus/Vesi/ Hinnataotluse vormid.

ühisveevärgi ja/või –kanalisatsiooniteenust ka mitmetele naabervaldades tegutsevatele vee-ettevõtjatele.

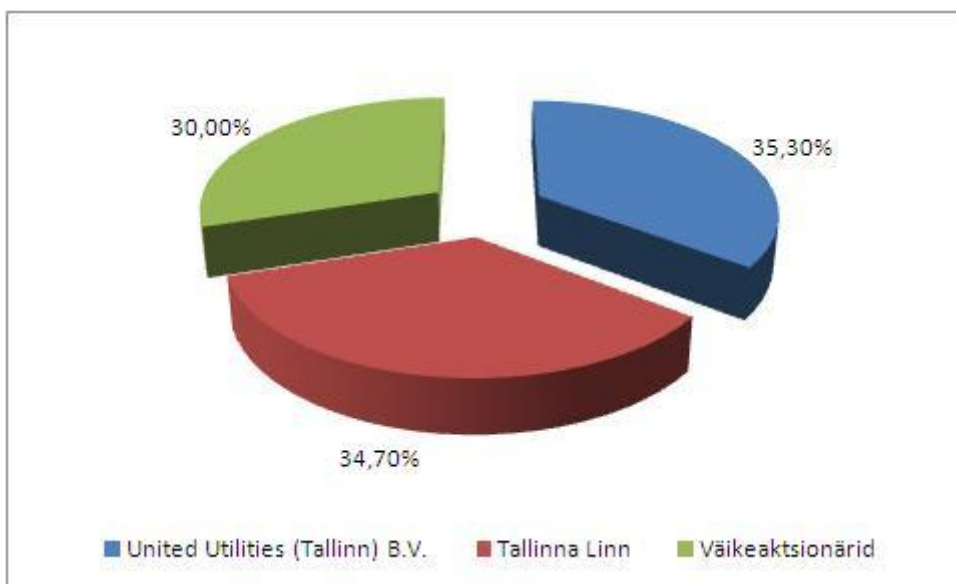
Ettevõttel on kaks puhastusjaama – Ülemiste veepuhastusjaam (edaspidi VPJ) ja Paljassaare reoveepuhastusjaam (edaspidi RPJ). Ülemiste VPJ-s on piisavalt lisavõimsust tootmise suurendamiseks ja teenuste osutamiseks palju arvukamale elanikkonnale, kui seda praegu pakutakse.

ASTV-l on üle 20 000 lepingulise kliendi ja ta annab tööd 307 inimesele.

ASTV juhatus on kolmeliikmeline, kuhu kuuluvad tegevjuht (juhatuse esimees), tootmisdivisjoni direktor ja finantsdirektor. Ettevõtte nõukogu on 9-liikmeline.

ASTV erastati aastal 2001. Alates 1. juunist 2005 on ASTV aktsiad noteeritud Tallinna Börsi põhinimekirjas.

ASTV-l on 31.12.2010 seisuga 2865 aktsionäri. Ettevõtte vabalt Tallinna Börsil kaubeldavate aktsiate omanikeks ehk 30% omanikeks on 19,5% välismaised institutsionaalsed investorid; 6,4% kohalikud väikeaktsionärid, 3,9% kohalikud institutsionaalsed aktsionärid ja 0,2% välismaised väikeaktsionärid.

AKTSIONÄRID	AKTSIAID	OSALUS
United Utilities (Tallinn) B.V.	7 060 870	35,30%
Tallinna linn	6 939 130	34,70%
Väikeaktsionärid	6 000 000	30,00 %

Ettevõttel on 20 miljonit A-aktsiat ja 1 B-aktsia. A-aktsiatest 30% so 6 000 0000 on vabaltkaubeldavad Tallinna Börsil.

1.2 Menetluse käik ja seisukohad

10.11.2010 registreeris KA ASTV taotluse veeteenuse hinna kooskõlastamiseks koos selle juurde lisatud materjaliga (Hinnataotlus).

ASTV soovis kooskõlastada alljärgnevaid veeteenuse hindasid⁵ (ASTV poolt kasutatud veeteenuse terminoloogia on KA asendanud ÜVVKS § 14 lg 1 toodud terminoloogiaga otsuse arusaadavuse huvides):

Tasu võetud vee eest (kr/m³):

	2011	2012	2013	2014	2015
Füüsilised isikud	15,52	15,95	16,41	16,88	17,33
Juriidilised isikud	38,26	39,13	40,06	41,06	42,10

Tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest (kr/m³):

	2011	2012	2013	2014	2015
Füüsilised isikud	12,50	12,85	13,22	13,60	13,96
Juriidilised isikud	27,69	28,32	29,00	29,68	30,48.

Tasu võetud vee eest (€/m³):

	2011	2012	2013	2014	2015
Füüsilised isikud	0,99	1,02	1,05	1,08	1,11
Juriidilised isikud	2,44	2,50	2,56	2,62	2,69

Tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest (€/m³):

	2011	2012	2013	2014	2015
Füüsilised isikud	0,79	0,82	0,84	0,87	0,89
Juriidilised isikud	1,76	1,81	1,85	1,90	1,95.

KA tuvastas, et 10.11.2010 esitatud Hinnataotlus oli puudustega haldusmenetluse seaduse (HMS) § 15 lõike 2 mõttes. 17.11.2010 ja 13.12.2010 KA poolt saadetud kirjades ning 03.01.2011 KA ning ASTV esindajate vahel toimunud kohtumistel selgitas ja põhjendas KA, miks Hinnataotlus on puudustega ja mida tuleb teha puuduste kõrvaldamiseks Hinnataotlusest.

14.01.2011 täiendas ASTV 10.11.2010 Hinnataotluse aluseks olevat dokumentatsiooni nii, et **alates 14.01.2011 sai Hinnataotlust lugeda nõuetekohaseks**, kuna võimaldas KA-l täita ÜVVKS § 14² lõikes 1 sätestatud kohustust kontrollida, et taotletud hind sisaldaks üksnes ÜVVKS § 14 lõikes 2 ettenähtud põhjendatud kulusid ja põhjendatud tulukust. ÜVVKS § 14² lg 4 kohaselt algab Hinnataotluse menetluse tähtaja kulgemine alates nõuetekohase taotluse esitamisest (täpsemalt nõuetekohase taotluse saamisele järgnevast päevast) s.t 15.01.2011.

ÜVVKS § 14² lg 9 on KA-l õigus nõuda andmeid, mis on vajalikud veeteenuse hinna kooskõlastamisel. 03.02.2011 saatis KA ASTV-le järelepärimise, mis oli tingitud vajadusest saada lisaandmeid veeteenuse hinna kooskõlastamise taotluse menetlemiseks. ÜVVKS § 14² lg 11 tulenevalt peatub Hinnataotluse menetlemise tähtaeg, kuni KA-le on esitatud tema poolt nõutud teave.

11.02.2011 saatis KA ASTV-le kirja, millega pikendas Hinnataotluse menetlemise tähtaega 30 päevalt 90 päevale, kuna

- 1) ÜVVKS § 14² lõikest 10 tulenevalt on KA kohustatud küsima Tallinna ja Saue Linnavalitsustelt arvamust ASTV Hinnataotluse vastavuse kohta ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale ning vastava arvamuse esitamise tähtaeg Tallinna ja

⁵ ASTV poolt 10.11.10 esitatud „AS-i Tallinna Vesi tariifitaotlus ja äriplaan aastateks 2011-2015“ lk 42 alguses olev tabel.

Saue Linnavalitsustele on 16.02.2011 (KA vajab esitatud materjalide analüüsimiseks aega).

- 2) ASTV Hinnataotluse menetlus kujunes prognoositust keerukamaks ja töömahukamaks, kuna tegemist on Eesti suurima vee-ettevõtjaga, mistõttu ei ole võimalik veeteenuse hinna menetlemine ÜVVKS § 14² lõikest 4 tuleneva 30 päeva jooksul.

24.01.2010 saatis KA Tallinna ja Saue Linnavalitsustele järelepärimise, milles küsis reguleeritavas varas kajastuvate investeeringute vastavust ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kavale vastavalt ÜVVKS § 14² lg 10 sätestatule.

10.02.2011 Saue Linnavalitsuselt ning 16.02.2011 Tallinna Linnavalitsuselt saabunud vastuste kohaselt on Hinnataotluses kajastatud investeeringud vastavuses ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kavale. Eeltoodust lähtuvalt, kui kohalik omavalitsus on täitnud oma seadusest tulenevaid kohustusi, on läbi investeeringute lülitamise veeteenuse hinda tagatud ka ÜVVKS § 14 lg 2 p 2 täitmine.

16.02.2011 saatis ASTV vastused KA poolt 03.02.2011 esitatud küsimustele, millest lähtuvalt esitas KA 17.02.2011 ja 18.02.2011 veel täpsustavaid küsimusi. Viimastele küsimustele sai KA vastused 21.02.2011.

28.02.2011 edastas KA analüüsi, kus esitas oma seisukohad ASTV poolt esitatud hinnataotluse osas. Juhindudes HMS § 40 lg 1, andis KA ASTV-le võimaluse esitada hiljemalt 15. märtsiks 2011 oma seisukohad 28.02.2011 KA poolt koostatud analüüsis esitatud seisukohtadele. 03.03.2011 esitas ASTV KA-le taotluse pikendada KA poolt 28.02.2011 koostatud analüüsile vastamistähtaega 15.03.2011-lt 29.03.2011-le. KA nõustus ASTV poolse vastamistähtaja pikendamistaotlusega, millest informeeris ettevõtet 07.03.2011 e-kirja teel.

15.03.2011 esitas ASTV KA-le järjekordse taotluse, milles palus pikendada KA poolt ASTV-le antud vastamistähtaega 13.05.2011-ni. Vastamistähtaja pikendamise põhjusena tõi ASTV ära kaebuse esitamise Euroopa Komisjonile seoses veeteenuse hinna kujundamise alustega (KA lähtub hinna kooskõlastamisel ühisveevärgi ja –kanalisatsiooniseadusest, ASTV aga erastamislepingust).

18.03.2011 saadetud vastuses märkis KA, et Euroopa Komisjoni võimalik tegevus ASTV kaebuse lahendamisel ei ole seotud käesoleva haldusmenetluse esemega. HMS § 5 lg 2 kohaselt tuleb haldusmenetlus läbi viia eesmärgipäraselt ja efektiivselt, samuti võimalikult lihtsalt ja kiirelt. Lisaks on avalikkuse ja tarbijate huvides võimalikult kiire hinnataotluse menetluse läbiviimine. Eeltoodust lähtuvalt ei saanud KA pidada põhjendatuks ASTV vastamistähtaja järjekordset pikendamist ning teatas, et kui ASTV jätab 29.03.2011a.-ks vastuse esitamata, siis käsitleb KA seda kui HMS § 40 lg 1 antud õiguse kasutamata jätmist.

29.03.2011.a esitas ASTV omapoolsed seisukohad KA poolt 28.02.2011 ASTV-le esitatud analüüsi kohta.

2. Ettevõtte üldiseloostus

ASTV, kasutades ÜVVKS § 14 lg 6 tulenevalt õigust, soovis kehtestada ühise veeteenuse hinna Tallinna ja Saue linnale, lähtuvalt summaarsetest kuludest. Lähtuvalt eeltoodust

analüüsib KA ASTV summaarseid kulusid, kapitalikulu ja põhjendatud tulukust Tallinna ja Saue linnale.

Järgnevas tabelis (Tabel 1) on ära toodud ASTV-d iseloomustavad üldised näitajad perioodil 2008-2011. Veerus „2011“ on käesolevas kirjas läbivalt kajastatud veeteenuse hinna arvutamise aluseks oleva 12 kuu andmed ehk **regulatsiooniperioodi** andmed. Regulatsiooniperiood on 12 kuuline periood, mille kulud ja põhjendatud tulukus on aluseks veeteenuse hinna arvutamisel (Juhendi punkt 2.12).

Tabel 1. ASTV üldnäitajad

Rea nr.	Tallinn ja Saue linn		2008	2009	2010	2011
1	Võetud vee maht	tuh.m³	19066	18106	17916	17916
2	Reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenus kokku	tuh.m³	19088	18152	18139	18139
3	Füüsilisest isikust tarbijaid	tk	17 861	19 192	19 709	19 709
4	Juridilisest isikust tarbijaid	tk	2386	2510	2899	2899
5	Vee pumplate arv	tk	66	66	66	0
6	Reovee pumplate arv	tk	82	87	98	0
7	Ühisveevärgi torustike pikkus	km	909	925	931	931
8	Ühiskanalisatsiooni torustike pikkus	km	1213	1269	1263	1263

Tabelist (Tabel 1) võib järeldada, et 2008.a võrreldes 2010.a-ga on ASTV tarbijate arv (Tabel 1 rida 3 ja 4) pidevalt kasvanud ning seda isegi vaatamata 2009.a majanduslangusele. Samas on vee tarbimine (Tabel 1 rida 1) vähenenud, mis väljendab majanduslangusele iseloomulikku käitumist. Tarbijate arvu kasvule on kindlasti kaasa aidanud ühisveevärgi torustiku pikkuse kasv (Tabel 1 rida 7).

3. Veeteenuse hinna arvutamise alused.

Juhendi punkti 7.1 järgi on veeteenuse hindade arvutamise aluseks lubatud müügitulu regulatsiooniperioodil ($T_{lubatud}$). Juhendi punkti 7.2 kohaselt lülitatakse veeteenuse hindadesse alljärgnevad kulud:

- 1) tegevuskulud;
- 2) kapitalikulu;
- 3) põhjendatud tulukus.

Juhendi punktist 7.3 tulenevalt kujuneb lubatud müügitulu alljärgneva võrrandi alusel:

$$T_{lubatud} = TK + A + PT,$$

kus:

$T_{lubatud}$ - lubatud müügitulu;
 TK - tegevuskulud;

A - kapitalikulu;
 PT - põhjendatud tulukus.

Juhendi punkti 7.5 järgi peab lubatud müügitulu jagamine erinevate veeteenuste vahel olema põhjendatud ja vastama alljärgnevale võrrandile:

$$T_{lubatud} = \sum T_{lubatud_n},$$

kus:

$T_{lubatud}$ - vastava veeteenuse lubatud müügitulu;
 n - veeteenus.

Tulenevalt juhendi punktist 7.6 leitakse lubatud müügitulu alusel konkreetsed veeteenuse hinnad järgmiselt:

$$hind_n = \frac{T_{lubatud_n}}{m_n} \left[\frac{\text{€}}{m^3} \right],$$

kus:

$T_{lubatud_n}$ - vastava veeteenuse lubatud müügitulu regulatsiooniperioodil;
 m_n - vastava ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni teenuse müügimaht regulatsiooniperioodil;
 $hind_n$ - vastava veeteenuse hind regulatsiooniperioodil.

3.1 ASTV poolt esitatud veeteenuse hinna arvutamise aluseks olevad andmed.

Järgnevasse tabelisse (Tabel 2) on KA koondanud ASTV poolt Tallinna ja Saue linna kohta esitatud andmed, mis on veeteenuste hinna arvutamise aluseks, ning mille põhjendatuse hindamist hakkab KA järgnevalt analüüsima:

Tabel 2 Veeteenuse hinna kulupõhine kujunemine

	ASTV (Tallinna ja Saue linn)	Tasu* võetud vee eest	Tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest**	Tasu sademe-ja drenaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise ja puhastamise ning hüdrantide eest
Tegevuskulud (tuh.€)	17 592	7 623	7 462	2 507
Kapitalikulu (tuh.€)	5 044	2 157	2 641	245
Põhjendatud tulukus (tuh.€)	23 510	13 871	8 714	925
Lubatud müügitulu (tuh.€)	46 146	23 651	18 817	3 678
Müügimaht (tuh.m³)		17 916	18 139	
Veeteenuse hind (€/m³)		1,32	1,04	

*tasu võetud vee eest sisaldab tasu võetud vee eest nii füüsilistele kui ka juriidilistele isikutele. Veeteenuse hind 1,32 €/m³ on kaalutud keskmine tasu võetud vee eest nii füüsilistele (0,99 €/m³) kui ka juriidilistele isikute (2,44 €/m³).

**tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest sisaldab tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest nii füüsilistele kui ka juriidilistele isikutele. Tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest 1,04 €/m³ on kaalutud keskmine tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest nii füüsilistele (0,79 €/m³) kui ka juriidilistele isikute (1,76 €/m³).

KA on teostanud veeteenuse hinna põhjendatuse kontrolli ASTV ühisveevärgi ja –kanalisatsiooniteenuse kogukuludele (Tabel 2 veerg ASTV) - Tabeli 2 veeru „ASTV“ alusel, kus on kajastatud vastavalt summaarsed tegevuskulud, kapitalikulu ja põhjendatud tulukus ühisveevärgi ja –kanalisatsiooniteenuse osutamisel, mis on saadud (Juhendi punkt 7.5):

- vastavalt tegevuskuludest, kapitalikulust ja põhjendatud tulukusest, mis on aluseks tasu arvutamisel võetud vee eest füüsilistele isikutele;
- vastavalt tegevuskuludest, kapitalikulust ja põhjendatud tulukusest, mis on aluseks tasu arvutamisel võetud vee eest juriidilistele isikutele;
- vastavalt tegevuskuludest, kapitalikulust ja põhjendatud tulukusest, mis on aluseks tasu arvutamisel reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest füüsilistele isikutele;
- vastavalt tegevuskuludest, kapitalikulust ja põhjendatud tulukusest, mis on aluseks tasu arvutamisel reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest juriidilistele isikutele.

10.11.2010 ASTV poolt esitatud materjalides („AS Tallinna Vesi tariifitaotlus ja äriplaan aastateks 2011-2015“ lk 28) osundab ASTV, et veeteenuse hinnakujundusvalem lepiti kokku ettevõtte erastamisel 2001.a-l, mis väidetavalt võttis arvesse ÜVVKS § 14 lg 3 sätestatud hinnakujundusmehhanismi. ASTV erastamisel sõlmisid Tallinna linn ja erastaja International Water UU (Tallinn) B.V mitmeid lepinguid (s.h Teenusleping). ASTV tariifitaotlus ja äriplaan aastateks 2011-2015 põhineb Tallinna linnaga sõlmitud Projekti Lepingutel, milledest olulisemaks dokumendiks on Teenusleping. Teenuslepingus toodud „AS Tallinna Vesi tariifitaotlus ja äriplaan aastateks 2011-2015“ lk 28 on kirjutatud, et „tariifide muutmise mehhanism on projekti Lepingute osana kokku lepitud järgmiselt:

Eelmise aasta tariif

+ tarbijahinnaindeks (THI);

+ kokkulepitud „K“ koefitsient;

+ seadusemuudatus

= järgneva aasta tariif“.

KA on seisukohal, et mistahes osapoolte ja ASTV vahel sõlmitud kokkulepped ei ole tugevama õigusjõuga kui ÜVVKS, millest KA juhindub veeteenuse hinna kooskõlastamisel. ÜVVKS § 14 lg 2 näeb ette kulupõhist veeteenuse hinda. KA on seisukohal, et ASTV poolt kooskõlastamiseks esitatud veeteenuse hind on põhjendatud vaid juhul, kui selle kujunemise alused vastavad ÜVVKS § 14 lg 2 toodud põhimõtetele. Seega on KA kohustatud ASTV poolt kooskõlastamiseks esitatud veeteenuse hinna analüüsimisel lähtuma vaid ÜVVKS-st, millest tulenevalt on põhjendatud vaid kulupõhine veeteenuse hind.

3.2 Veeteenuse hind füüsilistele ja juriidilistele isikutele.

ÜVVKS § 14 lg 4 tulenevalt ei tohi veeteenuse hind olla eri klientide või nende gruppide suhtes diskrimineeriv. Diskrimineerivaks tuleb lugeda hinda, mis on erinev füüsilistele ja juriidilistele isikutele, kuna ei vasta eelpool viidatud võrdse kohtlemise põhimõttele. ÜVVKS § 16 lg 11 kohaselt, kui kohalik omavalitsus on kehtestanud füüsilistele isikutele väiksema hinna kui juriidilistele isikutele, siis **kohustub vee-ettevõtja viima rakendatavad hinnad kooskõlla võrdse kohtlemise nõuetega** nii, et aastane muutus füüsilise isiku ja juriidilise isiku hindade erinevuses ei oleks suurem kui 1/15 vee-ettevõtja poolt rakendatavate hindade erinevusest seisuga 31.10.2010. 18.02.2010 majanduskomisjoni istungi seletuskiri⁶ (lk 15), mille väljavõtte ÜVVKS § 16 lg 11 on KA välja toonud, on järgnev: „*Lõige 11 reguleerib praktikas tavapäraselt juhtumit, kui kohalik omavalitsus on hinna kehtestamisel ristsubsideerinud füüsilisest isikust kliente juriidilisest isikust klientide arvel. Vee-ettevõtjale pannakse kohustus viia oma rakendatavad hinnad kooskõlla kulupõhise ja võrdse kohtlemise nõuetega nii, et aastane muutus füüsilise isiku ja juriidilise isiku hindade erinevuses ei oleks suurem kui 1/20 vee-ettevõtja poolt rakendatavate hindade erinevusest käesoleva seaduse jõustumise ajal. Antud nõude järgimata jätmine vee-ettevõtja poolt on aluseks Hinnataotluse mittekooskõlastamisele. Rakendussättest tulenevalt kuulub hinnaerinevus tasandamisele 20 aasta jooksul, olenemata sellest, kui suured on seaduse jõustumise ajal n-ö hinnakäärid eraisikutele ja juriidilistele isikutele rakendatavate hindade vahel. Rakendussätte eesmärgiks on tagada kohaliku omavalitsuse poolt kehtestatud ristsubsideerimise lõpetamiseks piisavalt pikk üleminekuaeg, et hindade võrdsustamine ei tooks kodutarbijatele kaasa hinnatõusu ja sellega seotud majanduslikke ja sotsiaalseid raskusi*“. Edaspidise seaduse muutmise käigus on 20-aastane hinna tasandumine asendatud 15 aastaga, kuid ÜVVKS § 16 lg 11 mõte on jäänud endiseks.

⁶ 02.08.2010 majanduskomisjonile esitatud seletuskiri pealkirjaga „Seletuskiri monopolide ohjeldamise seaduse eelnõu (597SE) esimeseks lugemiseks esitatud muudetud tekstile“ on avaldatud riigikogu koduleheküljel:

<http://www.riigikogu.ee/?page=eelnou&op=ems&emshelp=true&eid=790420&u=20110221125957>

Seega tulenevalt ÜVVKS § 16 lg 11 peab ASTV poolt esitatud Hinnataotluses füüsilise ja juriidilise isiku hinnaerinevus⁷ kahanema 15 aasta jooksul.

Võttes arvesse eeltoodut on KA koostanud Tabeli 3 ASTV Tallinna ja Saue linna füüsilistele ja juriidilistele isikutele müüdava vee ning reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse hinnavahest seisuga 31.10.2010.

Tabel 3 Füüsiliste ja juriidiliste isikute hinnavahe

Rea nr.		31.10.2010		ASTV Hinnataotlus		
		Tasu võetud vee eest	Tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest	Tasu võetud vee eest	Tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest	
1	Hind füüsilistele isikutele	0,95	0,78	0,99	0,79	€/m³
2	Hind juriidilistele isikutele	2,32	1,69	2,44	1,76	€/m³
3	Hinnavahe (juriidilised-füüsilised isikud)	1,37	0,91	1,45	0,97	€/m³

Seisuga 31.10.2010 kehtinud vee eest võetud tasu puhul on hinnaerinevus juriidilistele ja füüsilistele isikutele **1,37 €/m³** (Tabel 3 rida 3 veerg „Tasu võetud vee eest“: $2,32 - 0,95 = 1,37$ €/m³). ASTV on 2011.a Hinnataotluses soovinud kooskõlastada juriidilistele ja füüsilistele isikutele tasu võetud vee eest, mis erineb **1,45 €/m³** (Tabel 3 rida 3 veerg „Tasu võetud vee eest“: $2,44 - 0,99 = 1,45$ €/m³). **Seega on ASTV hinnavahe vee eest võetava tasu puhul füüsilistele ja juriidilistele isikutele, mis oli 31.10.10 seisuga 1,37 €/m³, kasvatanud 1,45 €/m³-le, vastupidiselt ÜVVKS § 16 lg 11 sätestatule, mis näeb ette hinnavahe kahandamist. Tulenevalt eeltoodust ja ÜVVKS § 14 lg 4 ja § 16 lg 11 sätestatust ei saa KA ASTV poolt esitatud Hinnataotlust lugeda põhjendatuks.**

Seisuga 31.10.2010 kehtinud reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest võetava tasu erinevus füüsiliste ja juriidiliste isikutele vahel oli **0,91 €/m³** (Tabel 3 rida 3 veerg „Tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest“: $1,69 - 0,78 = 0,91$ €/m³). ASTV on 2011.a Hinnataotluses soovinud juriidilistele ja füüsilistele isikutele erinevust reovee ärajuhtimise ja puhastamise tasus **0,97 €/m³** (Tabel 3 rida 3 veerg „Tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest“ ASTV poolt taotletav reovee ärajuhtimise ning puhastamise tasu juriidilistele isikutele $1,76 - 0,79 = 0,97$ €/m³). **ASTV poolt taotletav reovee ärajuhtimise ning puhastamise tasu füüsilistele isikutele $0,79 - 0,97 = -0,18$ €/m³.**

ASTV on füüsiliste ja juriidiliste isikute hinnavahe reovee ärajuhtimise ning puhastamise tasu puhul, mis oli 31.10.10 seisuga 0,91 €/m³, kasvatanud 0,97 €/m³-le, vastupidiselt ÜVVKS § 16 lg 11 sätestatule, mis näeb ette hinnavahe kahandamist. Tulenevalt eeltoodust ja ÜVVKS § 14 lg 4 ja § 16 lg 11 sätestatust ei saanud KA ASTV poolt esitatud Hinnataotlust lugeda põhjendatuks.

28.02.2011 saadetud analüüsis tõi KA välja, et tulenevalt eeltoodust ei olnud veeteenuse hind kujundatud vastavuses ÜVVKS § 14 lg 4, mis sätestab, et veeteenuse hind ei tohi olla eri

⁷ Vaata KA koduleheküljel <http://www.konkurentsiamet.ee/?id=18324> avaldatud „Soovituslik mudel veeteenuse hinnavahe tasandamiseks“.

klientide või nende gruppide suhtes diskrimineeriv. Samuti ei ole veeteenuse hind kooskõlas ÜVVKS § 16 lg 11, mis kohustab vee-ettevõtjat viima rakendatava veeteenuse hinna kooskõlla võrdse kohtlemise nõuetega s.t kaotama diskrimineerimist nii, et 31.10.2010 kehtinud hinnavahe füüsiliste ja juriidiliste isikute vahel kahaneks. Seetõttu ei saa KA pidada põhjendatuks ASTV poolt esitatud Hinnataotlust.

Ühtlasi jättis KA HMS § 40 lg 1 tulenevalt ASTV-le võimaluse kirjalikult esitada KA seisukoha suhtes oma vastuväited.

29.03.2011 ASTV poolt saadetud vastuses oli esitatud KA seisukohtadele kokkuvõtvalt alljärgnevad vastuväited:

- ASTV ei olnud saanud KA-lt juhtnööre tariifide ühtlustamiseks.
- ASTV ei olnud kavatsenud suurendada hinnavahet füüsiliste ja juriidiliste isikute vahel, vaid konverteeris hinnataotlust esitades ASTV poolt taotletud hinnatõusu järgsed tariifid eurodesse ja seejärel ümardas neid tariife allapoole, mistõttu on KA-le jäänud ekslik mulje ASTV kavatsusest füüsiliste ja juriidiliste isikute veeteenuse hinna erinevust suurendada.
- ÜVVKS-s ei ole sätestatud veeteenuse hinna ühtlustamise tempo, ega määratud täpsemat meetodit, kuidas tariifide ühtlustamine peaks toimuma.

KA lõplik seisukoht veeteenuse hinna kujundamise vastavuses osas ÜVVKS § 14 lg 6 ja ÜVVKS § 16 lg 11 on järgnev:

28.02.2011 saadetud analüüsis osundas KA oma koduleheküljel avaldatud „Soovituslikule mudelile veeteenuse hinnavahe tasandamiseks“, mille alusel oleks ASTV-l võimalik kõrvaldada veeteenuse hinnas vastuolu ÜVVKS § 14 lg 4 ja ÜVVKS § 16 lg 11 ka juhul kui seaduse mõte jäi ASTV-le arusaamatuks. ÜVVKS § 16 lg 11 kohaselt, kui kohalik omavalitsus on kehtestanud füüsilistele isikutele väiksema hinna kui juriidilistele isikutele, siis **kohustub vee-ettevõtja viima rakendatavad hinnad kooskõlla võrdse kohtlemise nõuetega** nii, et **aastane muutus** füüsilise isiku ja juriidilise isiku hindade erinevuses ei oleks suurem kui 1/15 vee-ettevõtja poolt rakendatavate hindade erinevusest seisuga 31.10.2010. „Soovituslikule mudelile veeteenuse hinnavahe tasandamiseks“ on Exceli tabel, kuhu vee-ettevõtja sisestab:

- 31.10.2010 kehtinud veeteenuse hinnad;
- regulatsiooniperioodile eelneva 12 kuu veeteenuse mahud;
- hinnataotluses kajastatud regulatsiooniperioodi (Juhendi p 2.12) planeeritavad veeteenuse mahud;
- kaalutud keskmise veeteenuse hinna regulatsiooniperioodil.

Peale eelpoolnimetatud andmete sisestamist vee-ettevõtja poolt arvutab Exceli tabel ÜVVKS § 16 lg 11 kooskõlas oleva veeteenuse hinna füüsilistele ja juriidilistele isikutele. Kuna „Soovituslik mudel veeteenuse hinnavahe tasandamiseks“ on avalikustatud KA koduleheküljel, millele KA osundas 28.02.2011 saadetud analüüsis, siis ei saa KA pidada põhjendatuks ASTV poolset hinnavahe tasandamata jätmist põhjusel, et ei teadnud kuidas seda teha. Samuti ei ole ASTV pöördunud KA poole konkreetsete küsimustega seoses „Soovituslik mudel veeteenuse hinnavahe tasandamiseks“.

KA ei saa nõustuda ASTV väitega, et ettevõtte ei soovinud hinnavaht füüsiliste ja juriidiliste isikute vahel suurendada. Samuti ei saa nõustuda väitega, et KA-le on jäänud vastav mulje tingituna kroonide konverteerimisest eurodeks. Käesoleva otsuse lk-l 10 ja 11 kirjutatust selgub, et ASTV on hinnavaht füüsiliste ja juriidiliste isikute vahel suurendanud vastupidiselt ÜVVKS § 16 lg 11 mõttele ning ei ole esitanud matemaatilist tõestust kuidas hinnavahe suurendamise asemel tegelikult ASTV hinnavaht kahandas. Seega ei saa KA nõustuda ASTV väitega, et hinnavaht on suurendamise asemel hoopis kahandatud.

KA ei saa nõustuda asjaoluga, et ASTV on jätnud ÜVVKS § 14 lg 4 ja ÜVVKS § 16 lg 11 toodud nõuded täitmata tingituna sellest, et ÜVVKS-s ei ole sätestatud tariifide ühtlustamise tempot (määratletud vaid, et veeteenuse hinna ühtlustamine ei tohi toimuda kiiremini kui 15 aasta jooksul) ja seda kuidas tariifide ühtlustamine peaks toimuma. ÜVVKS § 16 lg 11 näeb ette veeteenuse hinna vastavusse viimise võrdse kohtlemise nõuetega ning 18.02.2010 majanduskomisjoni istungi seletuskiri⁸ (lk 15), lause „*Rakendussättest tulenevalt kuulub hinnaerinevus tasandamisele 20 aasta jooksul, olenemata sellest, kui suured on seaduse jõustumise ajal n-ö hinnakäärid eraisikutele ja juriidilistele isikutele rakendatavate hindade vahel*“ (Edaspidise seaduse muutmise käigus on 20-aastane hinna tasandamine asendatud 15 aastaga, kuid ÜVVKS § 16 lg 11 mõte on jäänud endiseks, mis lubab seletuskirjas toodud lauset kasutada kehtiva ÜVVKS § 16 lg 11 paremaks mõistmiseks) lubab üks üheselt järeldada, et nõuet soovitakse ellu viia mitte kiiremini kui 15 aasta jooksul, kuid ka mitte aeglasemal kui 15 aastat. Seega on ÜVVKS seletuskirjas antud piisavad juhised veeteenuse hinna ühtlustamiseks, mille mõistmiseks on KA lisaks välja töötanud „Soovitusliku mudeli veeteenuse hinna vahet tasandamiseks“. Olukorras, kus ASTV-l olid olemas kõik võimalused hinnavahe tasandamiseks, otsustas ASTV veeteenuse hinna jätta ÜVVKS § 14 lg 4 ja ÜVVKS § 16 lg 11 vastavusse viimata.

Tulenevalt eeltoodust ei ole veeteenuse hind kujundatud vastavuses ÜVVKS § 14 lg 4, mis sätestab, et veeteenuse hind ei tohi olla eri klientide või nende gruppide suhtes diskrimineeriv. Samuti ei ole veeteenuse hind kooskõlas ÜVVKS § 16 lg 11, mis kohustab vee-ettevõtjat viima rakendatava veeteenuse hinna kooskõlla võrdse kohtlemise nõuetega s.t kaotama diskrimineerimist nii, et 31.10.2010 kehtinud hinnavahe füüsiliste ja juriidiliste isikute vahel kahaneks. Seetõttu ei saa KA pidada põhjendatuks ASTV poolt esitatud Hinnataotlust ja jätab kooskõlastamata ASTV poolt soovitud veeteenuse hinna.

3.3 ASTV taotlus kooskõlastada veeteenuse hind perioodiks 2011 kuni 2015.

KA ei saa nõustuda ASTV sooviga kooskõlastada veeteenuse hind aastateks 2011 kuni 2015 (käesoleva otsuse lk-l 5 toodud tabel) prognoosiga järjepidevaks iga-aastaseks konkreetseks hinnakasvuks, kuigi KA põhjendas ja selgitas 17.11.2010 ja 13.12.2010 saadetud kirjades, miks veeteenuse hind sellisel kujul kooskõlastades oleks vastuolus ÜVVKS-ga.

Siinkohal toob KA veelkord lühidalt ära 17.11.2010 ja 13.12.2010 saadetud kirjades väljendatud seisukohad, mis esitati kokkuvõtlikult ka 28.02.2011 KA poolt koostatud analüüsis:

⁸ 02.08.2010 majanduskomisjonile esitatud seletuskiri pealkirjaga „Seletuskiri monopolide ohjeldamise seaduse eelnõu (597SE) esimeseks lugemiseks esitatud muudetud tekstile“ on avaldatud riigikogu koduleheküljel:
<http://www.riigikogu.ee/?page=eelnou&op=ems&emshelp=true&eid=790420&u=20110221125957>

28.02.2011 edastatud analüüsis jäi KA seisukohale, et veeteenuse hinna kooskõlastamine perioodiks 2011 kuni 2015 koos iga-aastase ettemääratud, konkreetse hinnatõusuga ei ole kooskõlas ÜVVKS-s sätestatuga, sest ÜVVKS ei näe ette hinna kooskõlastamist teatavaks perioodiks ega iga-aastast hinnakasvu. ÜVVKS § 14 lg 2 sätestatud veeteenuse hinna arvutamise aluseks olevad kulud on ajas muutuvad nii ettevõtja tegevusest sõltuvatest kui ka ettevõtja tegevusest sõltumatutest (näit saastetasu määrad või vee ressursitasude määrad) asjaoludest tulenevalt. Ettevõtjal ei ole võimalik kulude muutusi nii selgelt pikemas perioodis ette prognoosida, seda enam, et osade kulutustega seotud muudatused tulenevad seadusest. Ettevõtja ei saa majanduselus toimuvaid muudatusi, millised mõjutavad veeteenuse hinda, pikemas perspektiivis ette näha, eriti nende kulude osas, mille määrad sõltuvad seadusandja tahtest (saastetasu määrad või vee ressursitasude määrad). Seetõttu ja tulenevalt ÜVVKS § 14² lg 6-st on vee-ettevõtja kohustatud jälgima oma tegevusest sõltumatuid asjaolusid, mis mõjutavad veeteenuse hinda, ning teavitama KA-d hiljemalt 30 päeva jooksul arvates asjaolu ilmnenisest, mis võib mõjutada veeteenuse hinda rohkem kui 5 protsendi võrra. Seega on välistatud veeteenuse hinna kooskõlastamine objektiivsetel põhjustel, antud juhul aastateks 2011-2015 ja veeteenuse hinna konkreetse tõusu ettemääramine vee-ettevõtja poolt. ÜVVKS ei näe ette kooskõlastatud veeteenuse hinna kehtivuse lõppemist konkreetsetel ajal, seega kehtib iga veeteenuse hind seni kuni on tagatud ÜVVKS § 14 lõikes 2 nimetatud nõuete täitmine. ÜVVKS ei näe ette pikemaks perioodiks, antud juhul aastateks 2011-2015, veeteenuse hinna iga aastast ettemääramist koos konkreetse hinnatõusuga.

Ühtlasi jättis KA HMS § 40 lg 1 tulenevalt ASTV-le võimaluse kirjalikult esitada KA seisukoha suhtes oma vastuväited.

29.03.2011 esitas ASTV vastuväited KA seisukohale, mis olid alljärgnevad:

- „*Soovime rõhutada, et ASTV taotles KA-lt muuta tariife alates 2011. aastast 3,5% võrra ja tariifide muutmise põhimõtete kooskõlastamist järgnevateks aastateks.*“.

-ASTV osundas oma vastuväidetes, et KA poolt valitud 12-kuuline hinnaregulatsiooni periood ei põhine ühelgi ÜVVKS-i sätel ning seda ei toeta valdkonda reguleeriv õigusakt. Euroopas rakendatav tava näeb ette regulatsiooniperioodi pikkuseks 3-5 aastat. Maailmapanga poolt välja töötatud regulatsioonijuhendis on hinnakontrolli perioodi pikkusteks märgitud 5 ja 10 aastat, viimase puhul küll 5. aasta järgse vaheülevaatusega.

KA lõplik seisukoht kooskõlastada veeteenuse hind perioodiks 2011 kuni 2015.

ASTV lausest: „*Soovime rõhutada, et ASTV taotles KA-lt muuta tariife alates 2011.a-st 3,5% võrra ja tariifide muutmise põhimõtete kooskõlastamist järgnevateks aastateks*“ järeldeb KA, et ASTV soovib kooskõlastada veeteenuse hinda 2011.a-ks ja kooskõlastada „*tariifide muutmise põhimõtet*“, 10.11.2010 esitatud taotluses osundatud konkreetsete veeteenuse hindade asemel, aastateks 2012, 2013, 2014 ja 2015 (vt käesoleva otsuse punkt 1.2). Vaatamata nimetatud soovile ASTV taotluses muudatusi ei teinud. Tulenevalt ÜVVKS § 14² lg 1 KA-le pandud ülesandest viib KA läbi menetluse taotluses esitatud ning järgneva tabelis veerus „2011“ kajastatud veeteenuse hindade osas. „*Tariifide muutmise põhimõtete*“ kooskõlastamist, ASTV poolt esitatud kujul ja sõnastuses, ÜVVKS ette ei näe.

Järgnevalt on KA välja toonud kehtiva veeteenuse hinna (veerus 2010) võrreldes veeteenuse hinnaga, mida ASTV soovis kooskõlastada tulenevalt 29.03.2011 ASTV vastusest.

Tasu võetud vee eest (€/m³) :

	2010 *	2010**	2011
Füüsilised isikud	0,96	0,95	0,99
Juriidilised isikud	2,36	2,32	2,44

Tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest (€/m³):

	2010 *	2010**	2011
Füüsilised isikud	0,77	0,78	0,79
Juriidilised isikud	1,71	1,69	1,76

2010* andmed 10.11.2011 esitatud taotlusest;

2010** andmed ASTV koduleheküljelt kehtiva hinna osas.

Nagu eelpool öeldud „tariifide muutmise põhimõtete“ kooskõlastamise ülesannet KA-le ÜVVKS ei sätesta. Küll aga kohustab ÜVVKS § 14 lg 9 KA-d välja töötama ja oma koduleheküljel avaldama Juhendi, mida KA on teinud. Juhendit rakendatakse veeteenuse hindade kooskõlastamisel sarnaselt ja ühetaoliselt kõigi KA regulatsiooni alla kuuluvate vee-ettevõtjate tegevuse analüüsimisel ning hindade kooskõlastamisel ebavõrdse kohtlemise vältimiseks. Lähtuvalt eeltoodust ei ole põhjendatud ega vajalik tariifide muutmise põhimõtete kooskõlastamine, mida ASTV on soovinud.

Ühtlasi osundab KA, et veeteenuse hind peab ASTV puhul olema ÜVVKS § 14² lg 1 tulenevalt kooskõlastatud KA-ga. Peale veeteenuse hinna kooskõlastamist KA poolt kehtestab vee-ettevõtja ÜVVKS § 14¹ lg 1 tulenevalt veeteenuse hinna ja avalikustab selle vähemalt 30 päeva enne hinna kehtima hakkamist. Pärast hinna kehtestamise otsuse vastuvõtmist avaldab vee-ettevõtja hinna kehtestamise teate kohaliku omavalitsuse või vee-ettevõtja veebilehel ja üks kord vähemalt ühes kohalikus või maakonna levikuga ajalehes. Alles peale eeltoodu täitmist vee-ettevõtja poolt hakkavad kehtima uued veeteenuse hinnad.

Regulatsiooniperiood. Vastuseks ASTV-le erinevates riikides rakendatava regulatsiooni tava kohta on KA seisukohal, et hinnaregulatsioon Eestis ei saa toimuda vastavalt teiste riikide väidetavatele regulatsiooni tavadele vaid **eranditult** tuginedes Eestis kehtivale seadusandlusele. ÜVVKS ei määratle hinna kehtivuse perioodi. ÜVVKS § 14 lg 2 sätestab veeteenuse hinna kulupõhisuse. ÜVVKS § 14² lg 6-st kohustab vee-ettevõtjat jälgima oma tegevusest sõltumatuid asjaolusid, mis mõjutavad veeteenuse hinda, ning teavitama KA-d hiljemalt 30 päeva jooksul arvates asjaolu ilmnemisest, mis võib mõjutada veeteenuse hinda rohkem kui 5 protsendi võrra. Seega veeteenuse hind kehtib seni, kuni see vastab ÜVVKS § 14 lg 2 sätestatule. ÜVVKS § 14 lg 9 kohustab KA-d välja töötama ja oma koduleheküljel avaldama Juhendit, mida KA teinud on. Juhendi p 2.12 on defineeritud regulatsiooniperiood kui 12- kuuline periood, mille kohta koostab hinna taotleja vee-ettevõtja kulude ja tulukuse prognoosid, mille alusel kujuneb taotletav veeteenuse hind. 12 kuuline periood on võetud hindade arvutamise aluseks selleks, et KA-l oleks võimalik kontrollida ettevõtte poolt esitatud andmete õigsust (KA-l on võimalik kontrollida Äriregistri teabesüsteemist ettevõtja majandusaasta aruandeid s.t 12 kuu andmeid) ning hinnata selle põhjal muuhulgas vee-ettevõtja poolt koostatud prognooside ning seeläbi ka veeteenuse hinna arvutamise aluseks olevate kulude, kapitalikulu ja tulukuse õigsust. 12 kuuline periood **ei tähenda samas** aga

seda, et veeteenuse hinnad **peaksid kehtima 12 kuud**. 12 kuu prognoositavad kulud on hinna arvutamise aluseks. Samas, kui ettevõtja leiab, et kooskõlastuse aluseks olnud kulud, kapitalikulu ja põhjendatud tulukus ei kata enam ÜVVKS § 14 lg 2 loetletut, siis võib ta tulla uuesti hinda kooskõlastama järgneva 12 kuu andmete alusel. Seega on KA poolt kasutatav regulatsiooniperiood igati vastavuses seadusele ja põhjendatud.

Tulenevalt eeltoodust ning juhindudes ÜVVKS § 14² lg 1 analüüsib KA ASTV poolt taotletud 2011.a veeteenuse hinda, mis on kujundatud ASTV poolt, aluseks võttes regulatsiooniperioodi (12 kuud) kulusid, kapitalikulu ja põhjendatud tulukust.

4. Müüginahud ning veekadu

4.1 Müüginahud

Müüginahule hinnangu andmine on oluline, kuna veeteenuse hind saadakse vastava veeteenuse lubatud müügitulu jagamisel müüginahuga. Mida väiksem on müüginah, seda suuremaks kujuneb veeteenuse hind.

ASTV poolt Hinnataotluses osundatud veeteenuse müüginahud: võetud vee maht 17 916 tuh.m³, s.h füüsilised isikud 13 868 tuh.m³ ja juriidilised isikud 4 047 tuh.m³ ning reovee ärajuhtimise teenuse maht 18 139, s.h füüsilised isikud 13 681 tuh.m³ ja juriidilised isikud 4 458 tuh.m³.

KA seisukoht taotletavate müüginahude osas.

ASTV on eristanud veel oma osutatavate teenuste hulgast tuletõrjevee mahu, mis läbi aegade (2008-2010) on olnud 2 tuh. m³ aastas. Siinkohal juhib KA tähelepanu asjaolule, et tuletõrje vesi on samasugune vesi nagu seda on vesi, mis on tarbitud füüsiliste ning juriidiliste isikute poolt, s.t tuletõrjevett töödeldakse ja puhastatakse samamoodi nagu vett, mis läheb tarbimisse nii füüsiliste kui ka juriidiliste isikute poolt, mistõttu ei ole õige eraldada tuletõrjevee mahtu muust võetud vee mahust. **Tarbitava tuletõrje vee puhul on samuti tegemist veevärgist võetud veega, mistõttu edaspidi on ASTV kohustatud tuletõrjevee mahu lülitama vee mahu hulka**, vaatamata sellele, et tuletõrje vee eest tasub Tallinna ja Saue Linnavalitsus. Samas tuletõrje vee hüdrantide hoolduskulu ei ole KA poolt kooskõlastatava teenuse kulu ning selle eest tasub ASTV-le Tallinna ja Saue Linnavalitsus. Nimetatud kulud peavad olema eristatud ka veeteenuse osutamiseks tehtavatest kuludest.

ASTV on Hinnataotluses eristanud võetud vee ja reovee puhastamise ning ärajuhtimise teenuse hinnast tuletõrjevee kulu füüsilistele isikutele kehtiva hinnaga ja hüdrantide hoolduskulu. Kuna ASTV on Hinnataotluses kajastanud põhimõtet, kus tuletõrjevési müüakse linnavalitsusele füüsilistele isikutele mõeldud võetud vee hinnaga (teenus mõeldud eeskätt füüsiliste isikute turvalisuse tagamiseks, mille eest maksab Tallinna linn juriidilise isikuna), siis ei hakka KA nõudma tuletõrje vee mahu lülitamist võetud vee mahu hulka.

Juhendi punktist 4.1 tulenevalt analüüsis KA veeteenuse müüginahude prognoosimisel ASTV ajaloolisi tegelikke näitajaid ning tarbijate arvu dünaamikat. KA koostas tabeli (Tabel 4) ettevõtte poolt esitatud andmete alusel, kus on kajastatud veeteenuste müüginahud 2008 – 2011.

Tabel 4 Müügitomahu hindamise aluseks olevad andmed

Rea nr.	Tallinn ja Saue linn		2008	2009	2010	2011
1	Võetud vee maht füüsilised isikud	tuh.m ³	14 432	13 960	13 868	13 868
2	Muutus võrreldes eelneva aastaga	%		-3,3	-0,7	0,0
3	Võetud vee maht juriidilised isikud	tuh.m ³	4 634	4 145	4 047	4 047
4	Muutus võrreldes eelneva aastaga	%		-10,5	-2,4	0,0
5	Võetud vee maht	tuh.m ³	19 066	18 106	17 916	17 916
6	Muutus võrreldes eelneva aastaga	%		-5,0	-1,0	0,0
7	Reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenus füüsilised isikud	tuh.m ³	14 102	13 708	13 681	13 681
8	Muutus võrreldes eelneva aastaga	%		-2,8	-0,2	0,0
9	Reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenus juriidilised isikud	tuh.m ³	4 986	4 444	4 458	4 458
10	Muutus võrreldes eelneva aastaga	%		-10,9	0,3	0,0
11	Reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenus kokku	tuh.m ³	19 088	18 152	18 139	18 139
12	Muutus võrreldes eelneva aastaga	%		95,1	99,9	100,0
13	Füüsilisest isikust tarbijaid	tk	17 861	19 192	19 709	19 709
14	Juriidilisest isikust tarbijaid	tk	2 386	2 510	2 899	2 899
15	Tarbijaid kokku	tk	20 247	21 702	22 608	22 608
16	Muutus võrreldes eelneva aastaga	%		7,2	4,2	0,0
17	Ühisveevärgi torustike pikkus	km	909	925	931	931
18	Tarbijaid ühisveevärgi torustiku pikkuse kohta	klient*/km	22	23	24	24
19	Tarbimine ühisveevärgi torustike pikkuse kohta	m ³ /m	21,0	19,6	19,2	52,0
20	Ühiskanalisatsiooni torustike pikkus	km	1 213	1 269	1 263	1 263
21	Tarbijaid ühiskanalisatsiooni torustiku pikkuse kohta	klient/km	16,7	17,1	17,9	17,9
22	Tarbimine ühiskanalisatsiooni torustiku pikkuse kohta	m ³ /m	15,7	14,3	14,4	14,4
23	Füüsilisest isikust tarbijaid	tk	17 861	19 192	19 709	19 709
24	Juriidilisest isikust tarbijaid	tk	2 386	2 510	2 899	2 899
25	Tarbijaid kokku	tk	20 247	21 702	22 608	22 608
26	Vee tarbimine kliendi kohta	m ³ /klient	942	834	792	792
27	Ühiskanalisatsiooni tarbimine kliendi kohta	m ³ /klient	943	836	802	802

Tabelist (Tabel 4) lähtuvalt on ASTV planeerinud 2011.a võetud vee mahud nii füüsilistele kui ka juriidilistele isikute samaks 2010.a tasemega (Tabel 4 rida 2, 4). Vee tarbimine ühe kliendi kohta on aasta-aastalt olnud languses, kahanedes 2008.a 942 m³-lt kliendi kohta 2010.a-l 792 m³-ni kliendi kohta (Tabel 4 rida 26). 2011.a-ks on ASTV planeerinud müügitomahu languse peatumist ühe kliendi kohta (Tabel 4 rida 26). ASTV on põhjendanud eelnevatel aastatel aset leidnud klientide veetarbimise vähenemist majanduslanguse ning optimaalsemat veekasutust võimaldava sanitaartechnika kasutusele võtuga.

KA on hinnanud ja analüüsinud ASTV poolt prognoositud veetarbimise mahtu nii juriidilistele (4 047 tuh.m³) kui ka füüsilistele isikutele (13 686 tuh.m³) lähtuvalt müüginahu dünaamikast ja tarbijate arvu dünaamikast (Juhendi punkt 4.1) ning jõudnud järeldusele, et:

- kuna nii 2009.a kui ka 2010.a on aset leidnud tarbimismahtude langus, aga 2011.a-ks prognoosib ASTV siiski müüginahu jäämist 2010.a tasemele,
- kuna ASTV ei ole planeerinud 2011.a ühisveevärgi klientide arvu ega ka torustiku pikkuse kasvu,

siis on kooskõlastamiseks esitatud veetarbimise mahud põhjendatud.

Reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse mahud füüsilistele isikutele on 2010.a võrreldes 2008.a-ga langenud (Tabel 4 rida 8), samas on leidnud juriidilistele isikutele osutatud reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse mahus 2010.a aset väike tõus (Tabel 4 rida 10). ASTV ei ole planeerinud 2011.a-ks klientide arvu suurenemist (Tabel 4 rida 25) ega ka ühiskanalisatsiooni torustiku pikkuse kasvu (Tabel 4 rida 20).

KA, hinnanud ja analüüsinud ASTV poolt prognoositud reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse mahtu nii juriidilistele (4 458 tuh.m³) kui ka füüsilistele isikutele (13 681 tuh.m³) lähtuvalt müüginahu dünaamikast ja tarbijate arvu dünaamikast (Juhendi punkt 4.1), on jõudnud järeldusele, et:

- kuna 2010.a-l on aset leidnud tarbimismahtude langus võrreldes eelnevate aastatega füüsilistest isikutest tarbijate osas (moodustab enamuse tarbimismahust), aga 2011.a.-ks prognoosib ASTV müüginahu jäämist 2010.a tasemele,
- kuna juriidilistest isikutest tarbijate osas on tarbimine 2010.a-l võrreldes eelneva aastaga vähesel määral kasvanud ning ASTV on prognoosinud aastal 2011 selle jäämist 2010.a tasemele,
- kuna ASTV ei ole planeerinud 2011.a ühiskanalisatsiooni klientide arvu ega ka torustiku pikkuse kasvu,

siis on kooskõlastamiseks esitatud reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse mahud põhjendatud.

4.2 Veekadu.

ASTV prognoos veekao osas on 23,8%.

KA seisukoht veekaole.

Veekao all mõistab KA veekoguste vahet, mis leitakse trassidesse sisestatud vee ning müüdud - ja omatarbevee vahena.

Veekadu iseloomustab muuhulgas ka veetorustiku tehnilist seisundit. Sellesse kategooriasse kuuluvad veelekkesed, veemõõtjate ebatäpsusest tulenevad vahed, normeerimisest tingitud võimalikud ebatäpsused, omavolilised veevõtmised ehk kommertskaod.

Omatarbevee hulka loeb KA võetud vee kogust, mida kasutatakse vee-ettevõtja poolt kaasnevate hooldustööde läbiviimisel, samuti plaaniliste ja mitteplaaniliste veevõttude puhul ühisveevärgist, kuid mis on mõõdetav ja mida ei lülitata veekadude hulka. Omatarbevee hulka ei arvestata tuletõrjeks võetavat vett ega võetud vee kogust, mida vee-ettevõtja kasutab muuks otstarbeks (nt kontoriruumides). Omatarbevett ei arvestata müüdud vee mahu hulka.

ASTV poolt esitatud andmete põhjal arvatud veekadu on 23,8 % trassidesse sisenenud vee mahust.

Veekadudele hinnangu andmine on oluline, sest see mõjutab eeskätt:

- 1) elektrienergia kulu (mida väiksemad on veekaod, seda vähem kulub elektrit vee pumpamiseks ja elektrienergiat joogivee puhastamiseks);
- 2) kemikaalide kulu (mida väiksemad on veekaod, seda väiksem on kemikaalide kulu);
- 3) keskkonnatasude kulu (mida väiksemad on veekaod, seda vähem tuleb maksta vee ressursi- ja saastetasusid);

Veekao suurus sõltub väga olulisel määral ilmastikust. Mida külmem on talv, seda suurem on tõenäosus maa külmumiseks ning selle tulemusena tekkiva torusid ümbritseva maa liikumiseks, mis omakorda võib põhjustada veetorude purunemise ja veekadude suurenemise.

Samuti on olulise tähtsusega veekadude tekkimisel ehitatud torustiku vanus, ehituskvaliteet ja materjal.

Järgnevalt on KA koostanud ASTV poolt esitatud materjalide alusel tabeli (Tabel 5).

Tabel 5 Veekadu

Tallinn ja Saue linn		2008	2009	2010	2011
Tuletõrje vesi	tuh.m ³	2	2	2	2
Omatarve- võrgud ja pumplad	tuh.m ³	241	437	461	461
Mõõteviga	tuh.m ³	482	468	482	482
Vee sisend	tuh.m ³	24 096	23 398	24 104	24 104
Müüdud vee maht kokku	tuh.m ³	19 068	18 108	17 918	17 918
Mõõdetud vee tarbimine	tuh.m ³	19 309	18 545	18 379	18 379
Veekadu (mõõdetud tarbimist arvestades)	m ³	4 787	4 853	5 725	5 725
Veekadu (mõõdetud tarbimist arvestades)*	%	19,9	20,7	23,8	23,8

*veekadu sisaldab ka mõõteviga

Tabelist (Tabel 5 viimane rida) võib täheldada, et ASTV veekaod on alates aastast 2008 kasvanud **19,9%-lt 2010.a-ks 23,8%-le**.

KA peab põhjendatuks ASTV poolt prognoositud veekadude kasvu 23,8%-le ja leiab, et see tugineb objektiivsetel põhjustel, kuna 2010.a talv oli taas üle aastakümnete keskmisele talvele omasest tugevamate miinuskraadidega.

Eeltoodu ei tähenda, et igasugune edaspidine veekadude kasv oleks ilma mõjuva põhjuseta aktsepteeritav, sest ettevõtte peab leidma võimalusi, kuidas veekadu ohjata ja vähendada.

5. Veeteenuse hinda lülitatavad tegevuskulud

Juhendi punkti 2.15. kohaselt on tegevuskulud hinda lülitatavad põhjendatud kulud, mis ei sisalda kapitalikulu ja finantskulu. Juhendi punkti 4.2 kohaselt jagunevad ettevõtja poolt tehtavad kulutused kontrollitavateks ja mittekontrollitavateks. Järgnevalt annab KA hinnangu ASTV poolt esitatud Hinnataotluses prognoositud Tallinna ja Saue linna veeteenustele jaotatud tegevuskulude põhjendatusele tulenevalt Juhendi punktide 2.15 ja 4.12 koosmõjust.

Analüüsi lihtsustamiseks on ASTV poolt esitatud tegevuskulude kohta käivad andmed grupeeritud alljärgnevalt:

- mittekontrollitavad kulud;
- kontrollitavad kulud;
- ebatöenäoliselt laekuvate nõuete kulu.

5.1 Mittekontrollitavad kulud

Juhendi punkti 4.4 kohaselt on mittekontrollitavad kulud need, mis ei ole mõjutatavad ettevõtja majandustegevuse kaudu, vaid sõltuvad täielikult ettevõtja välistest teguritest (eelkõige seadusandlusest). ASTV-l on mittekontrollitavateks kuludeks näiteks keskkonnatasude seaduses sätestatud keskkonnatasude määrad.

Juhendi punkti 4.5 kohaselt lülitatakse mittekontrollitavad kulud täielikult veeteenuse hinda, mistõttu KA kontrollib nende arvestuse põhimõtteid. *Näiteks: seaduses sätestatud saastetasumäärad võetakse aluseks kulude arvutamisel, küll aga peab ettevõtja põhjendama saastekoguseid.*

Vee-ettevõtjatele, kes taotleavad erinevaid veeteenuse hindasid erinevatel reoveekogumisaladel või osutavad teenust teistele vee-ettevõtjatele nagu ASTV, on KA välja töötanud mittekontrollitavate kulude põhjendatuse hindamiseks Küsimustiku Tabel F. Keskkonnatasud ja Tabel B. Kasumiaruanne“.

ASTV poolt esitatud Tallinna ja Saue linna veeteenusele jaotatavad mittekontrollitavad kulud summas 3 126 tuh.€ (48 910 tuh.kr):

- vee erikasutusõiguse tasu Tallinna ja Saue linnale 819 tuh.€ (12 853 tuh.kr);
- saastetasu Tallinna ja Saue linnale 2 307 tuh.€ (36 093 tuh.kr).

ASTV on esitanud KA-le aastatel 2008-2010 mittekontrollitavate kulude osas andmed 03.12.2010 failiga „2010-12-02 reply to CA re their reply re ASTV's tariff application Annex 2-8.xlsx“; Tabel F. Keskkonnatasud, Lisa 6. Keskkonnatasud 2008-2010“. Prognoositavad mittekontrollitavad kulud on ASTV esitanud 14.01.2011 kirjaga nr 6/1063852-10 failis „2011-01-14 vastus Konkurentsiametile Lisad.xlsx“, Lisa 1. Tulud ja kulud 2008-2011. Eelnimetatud andmeid on ASTV korrigeerinud 16.02.2011 kirjale nr 6/1103534-4 lisatud failis „2011-02-16 vastus KA-le Lisad“; Lisa 2. Keskkonnatasud ning täiendanud 21.02.2011 KA-le saadetud e-kirjaga.

Järgnevalt annab KA hinnangu ASTV poolt Tallinna ja Saue linna veeteenuse hinda taotletud mittekontrollitavatele kuludele.

5.1.1 Vee erikasutusõiguse tasu

Juhendi punkti 4.5 kohaselt lülitatakse vee erikasutusõiguse määrad täielikult veeteenuse hinda, küll aga peab ettevõtja põhjendama vee erikasutusõiguse määradega maksustatavaid vee koguseid.

ASTV poolt Tallinna ja Saue linna veeteenuse hinda lülitatud vee erikasutusõiguse tasu 819 tuh.€ (12 853 tuh.kr).

KA seisukoht Tallinna ja Saue linna veeteenuse hinda arvestatava vee erikasutusõiguse tasu 819 tuh.€ (12 818 tuh kr) osas.

ASTV on esitanud KA-le ettevõtte vee erikasutusõiguse tasu (ASTV poolt kajastatud kui ressursitasu) arvutuse 2010.a kohta (Tabel 6), lähtuvalt erikasutusõiguse määraga maksustatavast vee kogusest ning vee erikasutusõiguse tasumääradest, mis on sätestatud keskkonnatasude seaduse (edaspidi KeTS) § 10 lg 3 alusel kehtestatud Vabariigi valitsuse määruse⁹ § 1.

Tabel 6 Vee erikasutusõiguse tasu kujunemine 2010.a

Rea nr	liik	Piirkond	Tasuliik	Tasumäär		Kogus kokku	loaga*	Vee erikasutusõiguse tasu kokku	
				krooni	€			tuh kr	tuh €
	A	B	C	D	E	F	G	H	I
2010									
1	vee erikasutus	HA0132, HA1106, HA0382, HA0228, TL0687	E-V	1,056	0,0675	2 975 790	2 975 790	3 142	201
2	vee erikasutus	HA0132, TL0687	O-E	0,946	0,0605	476 284	476 284	451	29
3	vee erikasutus	TL0687	veekogud	0,44	0,0281	20 457 012	20 457 012	9 001	575
4	KOKKU					23 909 087	23 909 087	12 594	805

*Loaga = Vee erikasutusloaga (Reeglina annab vee erikasutusloa vee erikasutuse asukoha keskkonnateenistus. Vee erikasutusloa merel annab Keskkonnaministeerium, välja arvatud juhul, kui merre juhitakse heitvett või teisi saastavaid aineid. Keskkonnaministri 19. novembri 2004. A käskkirja nr 1126 Lisa „VEE ERIKASUTUSLOA ANDMINE“ punkt 2.2)

Tabelist (Tabel 6 rida 4) selgub, et 2010.a-l tasus ASTV 23 909 087 m³ (Tabel 6 rida 4 veerg F) võetava vee eest (erikasutusõiguse määraga maksustatav vee kogus) vee erikasutusõiguse tasu 805 tuh € (12 594 tuh kr, Tabel 6 rida 4 veerg I). Kogu ettevõtte vee erikasutusõiguse tasust jaotab ASTV 2010. a-l Tallinna ja Saue linna veeteenuse hinnale 745 tuh € (11 652 tuh kr) ehk 92,547% (745/ 805 (Tabel 6 rida 4) x 100% = 92,547%).

Kontrollimaks põhjendatud vee erikasutusõiguse tasu taotletud veeteenuse hinnas :

- asendas KA 2010.a kehtinud vee erikasutusõiguse määrad 2011.a kehtivate vee erikasutusõiguse määradega (Tabel 7 veerg D), sest võrreldes 2010.a-ga on vee erikasutusmäärad tõusnud.
- võttis aluseks 2010.a vee erikasutusõiguse määradega maksustatud vee kogused (Tabel 7 veerg E) Tallinna ja Saue linnas, sest 2011.a planeerib ASTV vee tarbimist samas koguses 2010.a-ga.

⁹ Vee erikasutusõiguse tasumäärad veevõtu eest veekogust või põhjaveekihi

Tabel 7 Vee erikasutusõiguse tasu taotletud veeteenuse hinnas

Re a nr	liik	Piirkond	Tasuliik	Tasumäär		Kogus kokku	Loaga*	Vee erikasutusõiguse tasu kokku	
				krooni	€			tuh kr	tuh €
	A	B	C	D	E	E	F	G	H
1	vee erikasutus	HA0132,HA 1106, HA0382, HA0228, TL0687	E-V	1,162	0,0743	2 975 790	2 975 790	3 458	221
2	vee erikasutus	HA0132, TL0687	O-E	1,041	0,0665	476 284	476 284	496	32
3	vee erikasutus	TL0687	veekog ud	0,484	0,0309	20 457 012	20 457 012	9 901	633
4	KOKKU					23 909 087	23 909 087	13 855	885

*Loaga = Vee erikasutusloaga (Reeglina annab vee erikasutusloa vee erikasutuse asukoha keskkonnateenistus. Vee erikasutusloa merel annab Keskkonnaministeerium, välja arvatud juhul, kui merre juhitakse heitvett või teisi saastavaid aineid. Keskkonnaministri 19. novembri 2004. A käskkirja nr 1126 Lisa „VEE ERIKASUTUSLOA ANDMINE“ punkt 2.2)

Kogu ASTV vee erikasutusõiguse tasust 885 tuh. € (Tabel 7 rida 4 veer H) peab KA põhjendatuks lülitada Tallinna ja Saue veeteenuse hinda sama proportsiooni vee erikasutusõiguse tasust, mida ASTV oli lülitanud 2010.a-l ehk 92,547 %, mis teeb 819 € (Tabel 7 viimase veeru rida 4: $885 \times 92,547\% / 100\% = 819 \text{ €}$). Põhjuseks asjaolu, et 2011.a on planeeritud vee kogused samaks 2010.a-ga.

KA on seisukohal, et kuna ASTV poolt taotletavas hinnas soovitud vee erikasutusõiguse tasu 885 tuh € (13 853 tuh kr), sh Tallinna ja Saue linnale osutatavale veeteenusele 819 tuh € (12 818 tuh.kr), ühtib KA poolt teostatud kontrollarvutuste alusel leitud vastava kulusummaga, siis loeb KA ASTV poolt esitatud Hinnataotluses vee erikasutusõiguse tasu 885 tuh € (13 853 tuh kr), millest jaotatakse Tallinna ja Saue linnale osutatavale veeteenusele 819 tuh € (12 818 tuh kr), põhjendatuks.

5.1.2 Saastetasu

Vee-ettevõtjal on keskkonna ülemäärase reostamise vältimiseks mitmeid seadustest tulenevaid kohustusi. Nt peab vee-ettevõtja ÜVVKS § 10 lg 1 järgi tagama oma tegevuspiirkonnas ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni toimimise ja korrashoiu. Reovee puhastamine on vee-ettevõtja kohustus, kuid seda eelkõige veeseaduse (edaspidi VeeS) järgi, st see on tema avalikõiguslik kohustus. Vee-ettevõtja on kohustatud soetama endale vee erikasutusloa (VeeS § 8) ja maksma veekogu reostamisel keskkonnatasuna saastetasu (keskkonnatasude seaduse (KeTS) §-d 3, 5, 17, 20, 24). Kliendile ei kaasne reovee kanalisatsiooni juhtimisest (avalikest nõuetest kinnipidamisel) üldiselt keskkonnavalaseid reovee puhastamise kohustusi, st talle ei teki lisakohustusi, kui vee-ettevõtja ei puhasta tema reovett, küll aga kannab vastutust vee-ettevõtja.

Keskkonnareostuse piiramiseks on riik kehtestanud keskkonnatasud reostajatele keskkonnatasude seadusega, mh tuleb saastetasu keskkonnatasuna maksta saasteainete heitmise eest veekogusse või põhjavette (KeTS § 3 lg 2 p 6, § 5 lg 1, § 14 lg 1, § 17, § 20, § 24). Keskkonnatasude rakendamise eesmärk on KeTS § 4 lg 1 järgi vältida või vähendada saasteainete keskkonda heitmise võimalikkust kahju. VeeS § 15 lg 2 ja § 24 lg 2 alusel on

reovee puhastusnõuded kehtestatud Vabariigi Valitsuse 31.07.2001 määrusega nr 269 "Heitvee veekogusse või pinnasesse juhtimise kord". Eelnimetatud määruse § 5 lõike 1 kohaselt peavad veekogusse juhitava heitvee reostusnäitajad vastama määruse lisas 2 esitatud piirväärtustele või reovee puhastusastmetele. Piirväärtuste või reovee puhastusastmete valik sõltub keskkonnakaitse vajadusest ning majanduslikest kaalutlustest, mille määrab vee erikasutusloa andja. Eelnevast tulenevalt määratakse reovee puhastusnõue vee erikasutusloaga sõltuvalt suubla tundlikkusest. Keskkonnaministeeriumi poolt 14.04.2011 KA-le edastatud informatsiooni põhjal on Euroopa Liidu asulareovee puhastamise direktiiviga 91/271/EMÜ (edaspidi *direktiiv*) ASTV-le määratud lämmastiku puhastusefektiivsuse nõudeks 70%, kuid Euroopa Liidu liikmesriigid võivad vastavalt piirkonna eripärale kehtestada direktiividest rangemaid nõudeid, kui need osutuvad keskkonnakaitseks vajalikuks. Direktiiv kehtestab lisaks puhastusefektiivsuse nõudele võimaluse rakendada ka kontsentratsioonipõhist piirnormi, mida ASTV puhul on ka rakendatud, kehtestades ASTV-le lämmastiku (N) piirnormiks 10 mg/l (üle 100 000 inimekvivalendi).

ASTV-le väljastatud vee erikasutusloa nr L.VV.HA-171414 kohaselt on kehtestatud üldlämmastiku piirnormiks 10 mg/l, mis on vee-ettevõtja reoveepuhastuse vastavuse hindamise aluseks, kuna vee erikasutusloaga ei ole nähtud ASTV-le ette puhastusastme kasutamise võimalust. Kui vee-ettevõtja heitvee kontsentratsioon üldlämmastiku osas on suurem kui 10 mg/l, siis vee-ettevõtja heitvesi ei vasta kehtestatud nõuetele ning vee-ettevõtja on kohustatud maksma kõrgendatud saastetasu keskkonna ülemäärase reostamise eest. 14.04.2011 Keskkonnaministeeriumi poolsest vastusest KA-le selgub, et kõrgendatud saastetasu maksmise kohustus iseloomustab vee-ettevõtja tegevuse mittevastavust seadustele. Keskkonnatasude seaduse § 24 lõige 4 kehtestab erandi vaid juhul, kui ilmastikutingimustest tingituna langeb reoveepuhasti heitvee temperatuur alla 12 kraadi. Sel juhul on reovees sisalduva üldlämmastiku vähendamiseks loodud tehnoloogilised võimalused piiratud ning kõrgendatud saastetasu arvestamist üldlämmastiku saastetasu arvutamisel ei kohaldata.

Veeteenuse hinda lülitatava saastetasu põhjendatuse analüüsimiseks on KA HMS § 5 lg 1 tulenevalt (KA-l õigus määrata kaalutlusõiguse alusel menetlustoimingu vorm) välja töötanud ja avaldanud oma koduleheküljel hinna taotlemise vormi ehk Küsimustiku exceli tabelite kujul. Nimetatud küsimustiku leheküljel „Tabel F. Keskkonnatasud“ sisaldub tabel, mida vee-ettevõtja on kohustatud täitma ning mis on ettevõtja poolseks põhjenduseks saastetasude kohta veeteenuse hinnas. „Tabel F. Keskkonnatasud“ on välja töötatud võttes aluseks vee-ettevõtjate poolt regulaarselt riigile esitatavaid saastetasu kohta käivaid vorme (vormid edastas KA-le Keskkonnaministeerium).

Saastetasu kulu kujuneb saaste kogustele (palju erinevaid liike) KeTS-s sätestatud saastetasu määrade rakendamisel.

ASTV poolt Tallinna ja Saue linna veeteenuse hinda lülitatud saastetasu 2 307 tuh.€ (36 093 tuh.kr).

KA seisukoht Tallinna ja Saue linna veeteenusele arvestatava saastetasu 2 307 tuh.€ (36 093 tuh.kr) osas.

Hinnataotlust esitades jättis ASTV täitmata Küsimustikus lehekülje „Tabel F. Keskkonnatasud“. KA vastavasisuliste järelepärimistele osundas ASTV, et saastetasu 2 307 tuh.€ on kujundatud aluseks võttes kogu ettevõtte 2010.a saastekoguseid ning KeTS-is sätestatud saastetasumäärasid 2011.a-l, millest on lülitatud Tallinna ja Saue linna veeteenuse hinda 2010.a-ga võrdne proportsioon.

Seega kontrollimaks 2011.a veeteenuse hinda lülitatava saastetasu summa 2 307 tuh.€ põhjendatust, peab KA esmalt detailselt analüüsima 2010.a saastetasu ja selle põhjendatust, sest ASTV väidete kohaselt on 2011.a saastetasu kujundatud 2010.a saastetasu arvutuse põhjal.

ASTV poolt esitatud andmetest tuleneb, et ASTV on maksnud 2010.a saastetasu 2 190,83 tuh € (34 279 tuh kr), sh Tallinna ja Saue linn 2 005,87 tuh € (31 385 tuh kr) ehk 91,559% ($2005,87/2190,83 \times 100\% = 91,559\%$) kogu ASTV saastetasust.

ASTV on esitanud 2010.a saastetasude kohta selgitusi, mille põhjal on KA koostanud tabeli (Tabel 8 sarnane Küsimustiku leheküljega „Tabel F. Keskkonnatasud“), võttes aluseks veesaaste kogused (Tabel 8 rida F) ning nendele KeTS kehtestatud saastetasu määrasid (Tabel 8 rida E).

Tabel 8 Saastetasu arvutus 2010

Rea nr	liik	KOEf	Tasuliik	Tasumäär 2010	Kogus kokku	loaga	üle loa	loata	EF. KOEF.	kokku		
										tuh kr	tuh €	
	A	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	
1	veesaaste	1,2	BHT7	21 363,0	54	54		0	0,5	692	44	
2	veesaaste	1,2	HA	5 399,0	125	125		0	0,5	406	26	
3	veesaaste	1,2	P	43 879,0	10	10		0	0,5	260	17	
4	veesaaste	1,2	NS	35 650,0	0	0		0	0,5	2	0	
5	veesaaste	1,2	OA	179 400,0	0	0		0	0,5	22	1	
6	veesaaste	1,2	N	21 988,0	174	174		0	0,5	2 301	147	
7	s.h temperatuuril alla 12°C	1,2	N	21 988,0	174	174		0	0,5	2 301	147	
8	veesaaste	1,2	BHT7	21 363,0	128	128		0	1,0	3 277	209	
9	veesaaste	1,2	HA	5 399,0	337	337		0	1,0	2 181	139	
10	veesaaste	1,2	P	43 879,0	35	35		0	1,0	1 820	116	
11	veesaaste	1,2	NS	35 650,0	1	1		0	1,0	36	2	
12	veesaaste	1,2	OA	179 400,0	1	1		0	1,0	283	18	
13	veesaaste	1,2	N	21 988,0	34,79		34,79	0	10,0	9 178	587	
14	veesaaste	1,2	N	21 988,0	443	443		0	1,0	12 056	771	
15	s.h temperatuuril alla 12°C	1,2	N	21 988,0	190	190		0	1,0	5 003	320	
16	veesaaste	1,5	BHT7	21 363,0	0	0		0	1,0	6	0	
17	veesaaste	1,5	HA	5 399,0	1	1		0	1,0	11	1	
18	veesaaste	1,5	P	43 879,0	0	0		0	1,0	1	0	
19	veesaaste	1,5	NS	35 650,0	0	0		0	1,0	0	0	
20	veesaaste	1,5	N	21 988,0	0	0		0	1,0	5	0	
21	KOKKU									32 537	2 080	
22	ASTV 21.02.11 selgitustest tulenevalt lisandub saastetasule ka tulumaks real 13 kajastatud kõrgendatud saastetasumäära rakendamisest										1741,65	111
23	KOKKU									34279,04	2190,83	

Tabelist (Tabel 8 rida 21) selgub, et ASTV on tasunud veesaaste eest saastetasu aastal 2010 kokku 2 080 tuh € (32 537 tuh kr : Tabel 8 rida 21 veerg L), s.h 587 tuh € (9 178 tuh kr: Tabel 8 rida 13 veerg L) lämmastiku koguselt tulenevalt KeTS § 24 lg 1, kui saasteaineid on heidetud veekogusse, põhjavette ja pinnasesse lubatust suuremas koguses ja kontsentratsioonis. Nimetatud juhul on pidanud ettevõtte lisaks tabelis (Tabel 8 rida 21 veerg L) osundatud saastemaksule 2080 tuh.€ tasuma ka tulumaksu (arvestatud veeteenuse hinda Tabel 8 rida 22 osundatud ulatuses ehk 111 tuh.€; tulumaksuseadus (edaspidi TuMS) § 51 lg 1; TuMS § 51 lg 2 p 1; TuMS § 34 p 6), sest veekogusse, põhjavette ja pinnasesse on heidetud lubatust suuremas koguses ja kontsentratsioonis saasteaineid (KeTS § 24 lg 1).

KA luges veeteenuse hinnas põhjendatuks kõik 2010.a saastetasu arvutuses sisalduvad saastetasud veesaaste (Tabel 8 veerg „D“) lõikes v.a saastetasu lämmastiku koguselt, KeTS § 24 lg 1 tulenevalt (Tabel 8 rida 13 veerg L) summas 587 tuh.€ + 111 tuh.€ (111 tuh.€ on tulumaks, mida ettevõtja tasus sellepärast, et ettevõtja heitvee kontsentratsioon üldlämmastiku osas oli suurem vee erikasutusloas märgitust). KA ei lugenud põhjendatuks veeteenuse hinda arvata KeTS § 24 lg 1 alusel kõrgendatud saastetasumäärade alusel makstud saastekoguste eest tasutud summasid (587 tuh.€ + tulumaks nimetatutult summalt 111 tuh.€,

mida ettevõtja tasus sellepärast, et ettevõtja heitvee kontsentratsioon üldlämmastiku osas oli suurem vee erikasutusloas märgitust), sest nimetatud kulu tekkepõhjuseks on asjaolu, et vee-ettevõtja ei puhastanud reovett vajalikul määral, mida saab hinnata kui vee-ettevõtja poolset tegematajätmist (kinnitab 14.04.11 Keskkonnaministeeriumilt saadud vastavasisuline teabepäring). Kui ASTV on tasunud lämmastiku saastekoguste eest keskkonnatasude seaduse § 24 lg 1 alusel kõrgendatud saastetasumääraga, viitab see ettevõtja poolsele keskkonnavalaste investeeringute ebapiisavusele. KA ei saa aktsepteerida veeteenuse hinnas kõrgendatud saastetasumäärade alusel maksustatud saastekoguseid. Kui KA aktsepteeriks kõrgendatud saastetasumäärade alusel maksustatud saastekoguseid, võtaks see vee-ettevõtjalt motivatsiooni investeerida keskkonna saastatuse vähendamisesse, sest tarbija peaks tekkinud kulu niikuinii kinni maksma. Kui KA ei pea põhjendatuks kõrgendatud saastetasumäärade alusel maksustatud saastekoguseid veeteenuse hinnas, motiveerib see vee-ettevõtjaid teostama investeeringuid kõrgendatud saastetasumäärade alusel maksustatud saastekoguste kaotamiseks ja Eesti keskkonnakaitselise seadusandluse täitmist.

Kui tugineda ASTV väitele, et 2011.a saastetasud on kujundatud võttes arvesse 2011.a saastetasu määrasid ja 2010.a saastekoguseid (Tabel 8 veerg „F“), siis ei olnud põhjendatud lülitada veeteenuse hinda 2010.a saastetasukoguseid, mida maksustati **KeTS § 24 lg 1 sätestatud kõrgendatud saastetasumääraga**.

28.02.2011 andis KA ASTV-le analüüsis teada, et kuna ettevõtte on lülitanud veeteenuse hinda KeTS § 24 lg 1 alusel kõrgendatud saastetasumäärade alusel maksustatud saastekoguste eest tasutavaid summasid, siis ei saanud KA pidada põhjendatuks **saastetasu summas 2 519 tuh € (39 421 tuh kr), sh Tallinna ja Saue linnale 92% ehk 2 307 tuh € (36 093 tuh kr) taotletavas veeteenuse hinnas**.

Ühtlasi jättis KA HMS § 40 lg 1 tulenevalt ASTV-le võimaluse kirjalikult esitada 28.02.11 KA poolt koostatud analüüsis väljatoodud seisukoha suhtes oma vastuväited.

29.03.2011 ASTV poolt saadetud vastuses esitas ASTV rida küsimusi, millele vastused on toodud käesolevas otsuses. Samuti andis ASTV teada, et kõrgendatud saastetasude määra alusel maksustatava lämmastiku koguselt tasutud saastetasu on põhjendatud lülitada veeteenuse hinda kuna:

- lämmastiku sisaldus on ASTV jaoks juhitamatu kulu tingituna Eesti ilmastikutingimustest, kus madal temperatuur vähendab lämmastiku ärastamise efektiivsust;
- tingituna sademete prognoosimatusest, mis võivad viia alla lämmastiku erastamise efektiivsuse, on vee-ettevõtja kanda jäetud "*force majeure*"st tingitud reoveepuhastusprotsessi häired;
- nii saab õiglaselt rakendatud „saastaja maksab“ printsiip;
- ASTV tulemused kõrgendatud saastetasude määra alusel maksustatavate lämmastiku koguste osas on aasta-aastalt paranenud;
- vastav KA poolne käsitus KeTS § 24 lg 1 kõrgendatud saastetasumääraga maksustatud saastetasu mittelülitamise kohta veeteenuse hinda tuli ASTV jaoks ootamatult ning ASTV ei jõua nii kiiresti vastavasisuliselt investeeringuid teostada.

29.03.2011 teatas ASTV ka muuhulgas, et ei ole teostanud saastetasu arvutust aastaks 2011 KA poolt nõutud kujul, kuna saastetasud on prognoosimatud ning on nõus esitama vastavasisulised prognoosid vaid juhul kui KA annab vastavad sisendid.

Lõpetuseks soovib ASTV KA-l lähtuda veeteenuse hinna kujundamisel Teenuslepingus kajastatust.

KA lõplik seisukoht ASTV poolt veeteenuse hinda lülitatava saastetasu 2 307 tuh.€ (36 093 tuh.kr) kohta.

Seoses 29.03.2011 ASTV poolt KA-le saadetud vastusega esitas KA järelpärimise Keskkonnaministeeriumile, milles palus nende seisukohta ASTV poolt toodud vastuväidetele saastetasu veeteenuse hinda lülitamise kohta. Eeltoodust lähtuvalt on KA oma lõpliku seisukoha kujundamisel saastetasude osas lähtunud muuhulgas 14.04.2011 Keskkonnaministeeriumilt saadud vastusest, seoses ASTV poolt KA-le 29.03.2011 esitatud seisukohtadega.

ASTV väide, et lämmastiku sisaldus on ASTV jaoks juhitamatu kulu tingituna Eesti kliima madalast temperatuurist, ei vasta tõele, sest KeTS § 24 lõige 4 kehtestab erandi juhul, kui ilmastikutingimustest tingituna langeb reoveepuhasti heitvee temperatuur alla 12 kraadi. Sel juhul on reovees sisalduva üldlämmastiku vähendamiseks loodud tehnoloogilised võimalused piiratud ning kõrgendatud saastetasu arvestamist üldlämmastiku saastetasu arvutamisel ei kohaldata. Seega ei ole põhjendatud ASTV väide, et kõrgendatud saastetasu rakendumine on paratamatu seoses ilmastikutingimustega.

Vale on ka väita, et vee-ettevõtja kanda on jäetud "*force majeure*"st tingitud reoveepuhastusprotsessi häired, kui jäetakse veeteenuse hinda lülitamata kõrgendatud saastetasu. KA juhib tähelepanu, et vastavalt keskkonnatasude seaduse § 5 lõikele 6 keskkonnatasu ei võeta, kui loodusvara kasutamine, saasteainete heitmine keskkonda või jätmete kõrvaldamine keskkonnaloata või lubatust suuremas koguses toimub:

- 1) sellega tekitatud kahjustusest veelgi suurema kahju ärahoidmiseks;
- 2) inimohvride põhjustada võiva õnnetuse ärahoidmiseks;
- 3) loodusõnnetuse toimel või loodusõnnetuse tagajärgede likvideerimiseks.

Eelnimetatud juhtudel teeb keskkonnatasu maksmisest vabastamise otsuse keskkonnaminister keskkonnatasu maksja põhjendatud taotluse alusel.

Vale on ka ASTV poolne väide justkui ilmastikutingimuste tõttu kasvav vooluhulk mõjutab suublasse juhitavat reostuskoormust. Kui tegemist on puhta sademeveega, siis selle lisandumine reostuskoormust väljavoolus ei kasvata (pigem lahjendab reovett), kasvab hüdrauliline koormus, mis ei ole maksustatav (kinnitab Keskkonnaministeeriumi 14.04.2011 kiri).

Ühisveevärgi ja –kanalisatsiooniteenuse osutamisel on oluliseks märksõnaks "saastaja maksab" printsiibi rakendamine. ASTV ei ole eelnimetatud printsiipi oma vastulauses korrektset kasutanud. "Saastaja maksab" printsiibi rakendamine tähendab seda, et iga isik (nii vee-ettevõtja kui ka vee-ettevõtja klient) peab keskkonnale tekitatud kahju korvama. Kõik vee-ettevõtja kliendid, kes kasutavad reovee ärajuhtimise teenust, põhjustavad keskkonnale koormust heitvee keskkonda juhtimisel. 14.04.2011 Keskkonnaministeeriumi poolt saadetud kirjas märgitakse, et "Saastaja maksab" printsiibi rakendamiseks on kehtestatud saasteainete keskkonda juhtimise määrad, kuid kõrgendatud saastetasu rakendatakse vaid juhul, kui ei ole täidetud seadusega etteantud kohustusi. Keskkonnaministeeriumi poolt saadetud kirjas osundatakse ka, et vee-ettevõtja konkreetsed kohustused (s.h heitvee puhastamist puudutavad) on määratud vee erikasutusloaga ja kui vee-ettevõtja tegevus ei vasta vee erikasutusloas toodud nõuetele, on selle eest vastutav vee-ettevõtja, seega ASTV, kes reovett ettenähtud määral ei ole puhastanud. Vee-ettevõtja kliendi kohustused on määratud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskirjas ning vee-ettevõtja ja kliendi omavahelises

teenuslepingus. Kui vee-ettevõtja klient ei täida eelnimetatud dokumentides toodud nõudeid, rakenduvad ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seadusest tulenevad trahvid vee-ettevõtja kliendile ja vaid ainult sellele kliendile, kes nõudeid ei täitnud (mitte aga vee-ettevõtjale). Eelnevast tulenevalt tähendab "saastaja maksab" printsiibi rakendamine seda, et kõrgendatud saastetasu maksab vaid isik, kes ei ole täitnud talle seadusega esitatud nõudeid s.t antud juhul ASTV.

ASTV poolne väide, et reovee puhastamise kvaliteet on aasta-aastalt paranenud ei ole põhjuseks, et lülitada veeteenuse hinda KeTS § 24 lg 1 tulenevad kõrgendatud saastetasud. Kuigi ASTV poolsed reovee puhastamise näitajad on paranenud, ei ole need paranenud nõutud tasemele, mis välistaks KeTS § 24 lg 1 tulenevat kõrgendatud saastetasu maksmise keskkonna ülemäärase reostamise eest. Nimetatud näitajate mõningane paranemine ei saa olla põhjuseks vee-ettevõtja poolse tegematajätmise lülitamist tarbijate kanda (läbi veeteenuse hinna), kuna tarbijate võimuses ei ole mõjutada vee-ettevõtja poolseid tegemisi reoveepuhastamise valdkonnas. Nimetatud seisukohta kinnitab ka 14.04.2011 Keskkonnaministeeriumilt saadud seisukoht. ÜVVKS § 10 lg 1 järgi peab vee-ettevõtja tagama oma tegevuspiirkonnas ühisveevärgi ja -kanalisatsioonisüsteemi toimimise ja korrashoiu. Seega on vee-ettevõtja kohustus tegeleda reovee puhastamisega ning läbi vastavasisuliste investeeringute tagada seaduses sätestatud keskkonnakaitsete eesmärkide täitmine. Vastutustundetu on põhimõtte „saastaja maksab“ rakendamine moel, et reovee nõuete kohase puhastamata jätmise ja sellega seoses keskkonna ülemäärase reostamise eest makstav tasu, on lülitatud veeteenuse hinda, sest tarbijad põhjustavad reostuse. Samas tarbijatel ei ole võimalik reovee puhastamise osas kuidagi sekkuda. Reovee puhastamise kohustus ei ole tarbijal vaid ASTV-l.

ASTV poolt on olnud vastutustundetu mitte teostada investeeringuid, mis hoiaksid ära keskkonna ülemäärase reostamise, juba varem s.t juba neli aastat tagasi (ASTV on KA-le esitanud andmed, millest nähtub, et lämmastiku osas on makstud kõrgendatud saastetasu keskkonna ülemäärase reostamise eest ka neljal eelneval aastal). KA peab igati põhjendatuks, kui veeteenuse hinda lülitatakse kõik investeeringud, mis tagavad reovee puhastamise määral, kus vee-ettevõtjale ei rakenduks kõrgendatud saastetasu keskkonna ülemäärase reostamise eest. Toodud seisukoht ei saa olla vee-ettevõtjale uudiseks, mistõttu KA ei nõustu erandi tegemisega ja keskkonna ülemäärase reostamise eest makstud tasu lülitamise veeteenuse hinda seni kuni ettevõtja pole teinud investeeringuid, mis vältiksid keskkonna ülemäära reostust. ASTV ei ole KA-le esitanud investeeringute kava, mis võimaldaks vähendada keskkonna reostamist määral, kus vee-ettevõtjale ei rakenduks kõrgendatud saastetasu keskkonna ülemäärase reostamise eest.

ÜVVKS § 14 lg 2 näeb ette veeteenuse kulupõhist hinda, mistõttu ei saa KA pidada põhjendatuks kujundada veeteenuse hind vastavalt ASTV ja Tallinna Linna vahel sõlmitud teenuslepingus kokkulepitud tariifipõhimõttest lähtuvalt teadmata ja analüüsimata veeteenuse hinda lülitatud kulusid detailselt.

ÜVVKS § 14 lg 2, ÜVVKS § 14² lg 7 ja KeTS ja VeeS toodud põhimõtetest tulenevalt ei saa KA pidada põhjendatuks veeteenuse hinda lülitatud saastetasu 2 307 tuh.€ (36 093 tuh.kr), mis sisaldab KeTS § 24 lg 1 alusel tasutud summasid ning nimetatud summalt tasutud tulumaksu, tingituna vee-ettevõtja poolsest vee erikasutusloas kajastatud nõuete mitte täitmisest seoses reovee puhastamisega.

5.2 Kontrollitavad kulud

Juhendi punktist 4.3 tulenevalt on kontrollitavad kulud, mida ettevõtja saab mõjutada oma efektiivsema majandustegevuse kaudu ning mis ei sõltu tootmismahust (nt tööjõukulud, transpordikulud, muud tegevuskulud).

ASTV on esitanud KA-le andmed tegevuskulude osas aastatel 2008-2011 14.01.2011 kirjaga nr 6/1063852-10 failis „2011-01-14 vastus Konkurentsiametile Lisad.xlsx”, Lisa 1. Tulud ja kulud 2008-2011. Prognoositavate kulude protsentuaalsete muutuste eeldused on KA-le edastatud 03.12.2010, ASTV 02.12.2010 kirjas nr 6/1063852-2, "LISA 1 FINANTSTABELID, Tabel 2. Peamised kulu- ja tulueeldused 2011-2015“.

Kontrollitavate tegevuskulude põhjendatust hindab KA Küsimustiku „TABEL B. Kasumiaruanne“ alusel.

Esitatud andmetest tulenevalt prognoosib ASTV majandusaastaks 2011 kontrollitavaid kulusid summas 15 833 tuh € (247 729 tuh kr), sh Tallinna ja Saue linnale 14 154 tuh € (221 463 tuh kr).

ASTV poolt Tallinna ja Saue linna veeteenuse hinda lülitatud kontrollitavad kulud 14 154 tuh.€ (221 463 tuh kr).

Esitatud andmetest tulenevalt prognoosib ASTV majandusaastaks 2011 kontrollitavaid kulusid summas 15 833 tuh € (247 729 tuh kr), sh Tallinna ja Saue linnale 14 154 tuh € (221 463 tuh kr).

KA seisukoht kontrollitavate kulude osas.

KA kasutab ettevõtja kulude analüüsil kulude dünaamika jälgimist ajas ning selle võrdlust tarbijahinnaindeksi (edaspidi THI) dünaamikaga. Kuna ASTV kuludes on tagasihoidlik osakaal teguritel, mis on mõjutatavad nn maailmaturu hindadest, siis on tegemist enamuses stabiilsete ja ka püsiva iseloomuga kulukomponentidega. Seetõttu on asjakohane võrrelda ASTV kulusid kui ka Tallinna ja Saue linnale jagatud kulusid THI¹⁰ muutusega, sest stabiilsete kulukomponentide muutus sõltub enamasti inflatsioonist ehk THI muutusest.

KA on koostanud ASTV esitatud andmete alusel tabeli (Tabel 9), nii kroonides kui ka eurodes, ASTV ning Tallinna ja Saue linna kontrollitavate kulude analüüsimiseks.

¹⁰ THI prognoos aastaks 2011: 2,5%. Rahandusministeeriumi 2010. aasta suvine majandusprognoos, 25.08.2010

Tabel 9 Kontrollitavad kulud

Rea nr	Kontrollitavad kulud kroonides	2008			2009			2010			2011		
		ASTV tuh kr	Tallinn & Saue tuh.kr	kulu osakaal ASTV kuludest %	ASTV tuh kr	Tallinn & Saue tuh.kr	kulu osakaal ASTV kuludest %	ASTV tuh kr	Tallinn & Saue tuh.kr	kulu osakaal ASTV kuludest %	ASTV tuh kr	Tallinn & Saue tuh.kr	kulu osakaal ASTV kuludest %
A	B	C	D	E	G	H	I	J	K	L	M	N	O
1	Elektrienergia kulu	29 759	28 128	95%	33 423	31 278	94%	42 660	37 697	88,365%	49 088	43 351	88%
2	Kemikaalide kulu	22 841	21 589	95%	20 082	18 793	94%	20 613	18 589	90,180%	21 386	19 286	90%
3	Remondi-ja hoolduskulud	20 056	18 579	93%	19 248	17 502	91%	21 701	19 375	89,281%	22 704	20 343	90%
4	Materjalid	4 905	4 544	93%	6 016	5 471	91%	6 940	6 196	89,281%	7 088	6 351	90%
5	Transpordikulud	21 558	19 970	93%	19 139	17 403	91%	20 726	18 504	89,281%	21 168	18 967	90%
6	IT & sidekulud	5 826	5 397	93%	5 485	4 988	91%	4 437	3 961	89,281%	4 531	4 060	90%
7	Kindlustuskulud	2 897	2 683	93%	2 812	2 557	91%	2 368	2 114	89,281%	2 418	2 167	90%
8	Koolituskulud	1 104	1 023	93%	1 170	1 064	91%	1 843	1 646	89,281%	1 882	1 687	90%
9	Äri- ja konsultatsiooniteenused	11 814	10 944	93%	13 821	12 568	91%	20 626	18 415	89,281%	21 066	18 875	90%
10	Muud mitmesugused tegevuskulud	17 449	16 164	93%	16 649	15 139	91%	17 403	15 538	89,281%	8 449	7 571	90%
11	Mitmesugused tegevuskulud kokku	138 209	129 023	93%	137 844	126 762	92%	159 317	142 033	89,152%	159 780	142 658	89%
12	Tööjõukulud	88 422	81 911	93%	95 177	86 546	91%	86 114	76 883	89,281%	87 949	78 805	89,603%
13	Kontrollitavad kulud kokku	226 632	210 934	93%	233 021	213 308	92%	245 430	218 916	89,197%	247 729	221 462	89,397%
14	Muud kontrollitavad kulud kokku	108 450	100 894	93%	104 422	95 485	91%	116 656	104 337	89,440%	110 692	99 307	89,714%

Rea nr	Kontrollitavad kulud eurodes	2008			2009			2010			2011		
		ASTV tuh €	Tallinn & Saue tuh €	kulu osakaal ASTV kuludest %	ASTV tuh €	Tallinn & Saue tuh €	kulu osakaal ASTV kuludest %	ASTV tuh €	Tallinn & Saue tuh €	kulu osakaal ASTV kuludest %	ASTV tuh kr	Tallinn & Saue tuh.kr	kulu osakaal ASTV kuludest %
A	B	C	D	E	G	H	I	J	K	L	M	N	O
1	Elektrienergia kulu	1 902	1 798	95%	2 136	1 999	94%	2 726	2 409	88,4%	3 137	2 771	88,313%
2	Kemikaalide kulu	1 460	1 380	95%	1 283	1 201	94%	1 317	1 188	90,2%	1 367	1 233	90,180%
3	Remondi-ja hoolduskulud	1 282	1 187	93%	1 230	1 119	91%	1 387	1 238	89,3%	1 451	1 300	89,603%
4	Materjalid	313	290	93%	385	350	91%	444	396	89,3%	453	406	89,603%
5	Transpordikulud	1 378	1 276	93%	1 223	1 112	91%	1 325	1 183	89,3%	1 353	1 212	89,603%
6	IT & sidekulud	372	345	93%	351	319	91%	284	253	89,3%	290	259	89,603%
7	Kindlustuskulud	185	171	93%	180	163	91%	151	135	89,3%	155	138	89,603%
8	Koolituskulud	71	65	93%	75	68	91%	118	105	89,3%	120	108	89,603%
9	Äri- ja konsultatsiooniteenused	755	699	93%	883	803	91%	1 318	1 177	89,3%	1 346	1 206	89,603%
10	Muud mitmesugused tegevuskulud	1 115	1 033	93%	1 064	968	91%	1 112	993	89,3%	540	484	89,603%
11	Mitmesugused tegevuskulud kokku	8 833	8 246	93%	8 810	8 102	92%	10 182	9 078	89,2%	10 212	9 117	89,284%
12	Tööjõukulud	5 651	5 235	93%	6 083	5 531	91%	5 504	4 914	89,3%	5 621	5 037	89,603%
13	Kontrollitavad kulud kokku	14 484	13 481	93%	14 893	13 633	92%	15 686	13 991	89,2%	15 833	14 154	89,397%
14	Muud kontrollitavad kulud kokku	6 931	6 448	93%	6 674	6 103	91%	7 456	6 668	89,4%	7 075	6 347	89,714%

Kontrollitavad kulud 14 154 tuh.€ (221 462 tuh.kr) võib jagada alljärgnevalt:

Tööjõukulu 5 037 tuh € (78 805 tuh kr)

Kulu elektrienergiale 2 771 tuh € (43 351 tuh kr)

Muud kontrollitavad kulud 6 347 tuh. € (99 307 tuh.kr)

KA kontrollib kontrollitavate kulude põhjendatust ning kui on põhjendatud kõik kontrollitava kulu liigid (tööjõukulu, kulu elektrienergiale, muud kontrollitavad kulud), on põhjendatud ka kontrollitav kulu kokku.

5.2.1 Tööjõukulu

ASTV poolt Tallinna ja Saue linna veeteenuse hinda lülitatud tööjõukulu on 5 037 tuh € (78 805 tuh kr).

KA seisukohta ASTV poolt Tallinna ja Saue linna veeteenuse hinda lülitatud tööjõukulu 5 037 tuh € (78 805 tuh kr) osas.

Olulise 35%-lise osakaalu (Tabel 9 (eurodes väljendatult) rida 12 veerg 2010: 5 504 / 15 686 ((Tabel 9 (eurodes väljendatult) rida 13 veerg 2010) x 100 = 35%) 2010.a-l ASTV tegevuskuludest moodustavad tööjõukulud. Tööjõukulude osas on 2009.a toimunud kasv 7,6% (Tabel 9 (eurodes väljendatult) rida 12: $6\,083/5\,651 * 100\% - 100\% = 7,6\%$) võrreldes 2008.a. Seega, vastupidiselt nimetatud perioodil majanduses asetleidnud üldisele palgalanguse tendentsile on ASTV oma ettevõtte töötajate palkasid tõstnud. 2010.a on tööjõukulude osas toimunud langus võrreldes 2009.a-ga (korrelatsioonis majanduses toimuvaga) tingituna töötajate arvu vähenemisest (322-lt 307-le töötajale). Eeltoodust teeb KA järelduse, et ASTV on efektiivsust kasvatanud, mis on KA hinnangul positiivne, korraldades oma töö ümber väiksema arvu töötajatega. Kehtivas veeteenuse hinnas on põhjendatud tööjõukulu kasv, tingituna THI kasvust, milleks on prognoositud, võrreldes 2010.a-ga 2,5%. Eeltoodu alusel, kui 2010.a tööjõukulud Tallinna ja Saue linnas olid 4 914 tuh.€ (Tabel 9 (eurodes väljendatult) rida 12 veerg K), siis kehtivas veeteenuse hinnas, arvesse võttes THI kasvu, on põhjendatud tööjõukulu 5 037 tuh.€ ($4\,914 \times 2,5 / 100 + 4\,914 = 5\,037$ tuh.€ Tabel 9 (eurodes väljendatult) rida 12 veerg N). Tulenevalt eeltoodust peab KA põhjendatuks Tallinna ja Saue linna veeteenuse hinnas tööjõukulusid 5 037 tuh € (78 805 tuh kr) ehk ASTV poolt hinnataotluses osundatud määral.

5.2.2 Kulu elektrienergiale

ASTV poolt Tallinna ja Saue linna veeteenuse hinda lülitatud kulu elektrienergiale on 2 771 tuh € (43 351 tuh kr).

KA seisukoht ASTV poolt Tallinna ja Saue linna veeteenuse hinda lülitatud elektrienergia kulu 2 771 tuh € (43 351 tuh kr) osas.

ASTV ostab tootmisprotsessides vajaliku elektrienergia vabaturu hinnaga, mistõttu on mõisteta elektrenergia kulutuste järsk 28%-line tõus 2010.a võrreldes 2009.a (Tabel 9 (eurodes väljendatult) rida 1 veerud „ASTV“ vastavalt 2010.a ja 2009.a : $2\,726 / 2\,136 \times 100 - 100 = 28\%$), kui toimus turu avanemine ja elektrienergia hinna tõus vabatarbijatele, kelleks on ka ASTV. Et ASTV alustas elektrienergia ostu börsilt alates 01.04.2010, ei avaldunud elektriturul avanemisest tulenev hinnatõusu mõju niivõrd 2010.a elektrienergia ostukulule (vabaturule minek toimus aprillis s.t 3 kuud osteti elektrit veel odavamalt suletud turu hinnaga), kuivõrd 2011.a omale (elektrienergia ostukulu kasv 2011.a võrreldes 2009.a-ga Tabel 9 (eurodes väljendatult) rida 1 veerud N ja H: $38,6\% : 2771/1\,999 \times 100\% - 100\% = 38,6\%$).

Elektrienergia kulu hindamiseks kehtivas veeteenuse hinnas võtab KA arvesse alljärgnevaid asjaolusid:

- ASTV on elektrienergia ostul lähtunud parima pakkumise teinud elektrienergia müüjast.
- Parima pakkumise teinud elektrienergia müüja poolt pakutav elektrienergia hind ei erine vabaturul kujunevast keskmisest elektrienergia hinnast.

Tulenevalt eeltoodust on põhjendatud Tallinna ja Saue linna kehtivas veeteenuse hinnas elektrienergia kulu 2 771 tuh.€ (1 999 (Tabel 9 rida 1 veerg 2009 „Tallinn ja Saue“) x 38,6% /100% + 1 999 = 2 771 tuh.€)

Seega loeb KA kehtivas veeteenuse hinnas põhjendatuks elektrienergia kulu 2 771 tuh € (43 351 tuh kr) ehk ASTV poolt hinnataotluses osundatud määral.

5.2.3 Muud kontrollitavad kulud

ASTV poolt Tallinna ja Saue linna veeteenuse hinda lülitatud muud kontrollitavad kulud 6 347 tuh. €.

KA seisukoht muude kontrollitavate kulude 6 347 tuh. € (99 307 tuh.kr; Tabelis 9 rida 14 kajastatud kontrollitavad kulud ilma elektrienergia kuluta ning tööjõukuluta) kohta Tallinna ja Saue linna veeteenuse hinnas.

Järgnevalt on KA koostanud muude kontrollitavate kulude kohta tabeli (Tabel 10).

Tabel 10 Muud kontrollitavad kulud

Rea nr	Kontrollitavad kulud	2008			2009			2010			2011		
		ASTV	Tallinn & Saue	Tallinn & Saue kulu ASTV kulu %	ASTV	Tallinn & Saue	Tallinn & Saue kulu ASTV kulu %	ASTV	Tallinn & Saue	Tallinn & Saue kulu ASTV kulu %	ASTV	Tallinn & Saue	Tallinn & Saue kulu ASTV kulu %
A	B	C	D	E	G	H	I	J	K	L	M	N	O
1	Muud kontrollitavad kulud (tuh. kr)	108 450	100 894	93,0	104 422	95 485	91,4	116 656	104 337	89,4	110 692	99 307	89,7
2	Muud kontrollitavad kulud (tuh. €)	6931	6448	93,0	6674	6103	91,4	7456	6668	89,0	7075	6347	90,0
3	Kulude muutus võrreldes eelneva aastaga				-3,71	-5,36		11,72	9,27		-5,11	-4,82	
4	THI muutus*				-0,1	-0,1		3,0	3,0		2,5	2,5	

- Andmed THI kohta on KA võtnud Eesti Statistikaameti koduleheküljelt

Tabelist (Tabel 10) võib järeldada, et muude kontrollitavate kulude muutus ei ole toimunud korrelatsioonis THI muutusega (Tabel 10 rida 3 ja 4). Seetõttu lähtub KA kehtivas veeteenuse hinnas põhjendatud muude tegevuskulude hindamisel põhimõttest, et 2008.a (6 448 tuh.€ Tabel 10 rida 2 veerg D) muud kontrollitavad kulud ületaks THI muutust ning eeldab, et ASTV on majandamisel saavutanud ka teatavat efektiivsust s.t et muud kontrollitavad kulud on ajas muutunud vähem võrreldes THI muutusega.

Eeltoodust tulenevalt (Tabel 10 rida 4 veerg 2009, 2010, 2011, THI muutus vaadeldaval perioodil) on KA seisukohal, et ASTV poolt oli põhjendatud muude kontrollitavate kulude tase Tallinna ja Saue linnale kehtivas veeteenuse hinnas 6 347 tuh.€ (Tabel 10 rida 2 veerg N) ehk ASTV poolt hinna kooskõlastamise taotluses esitatud summa ulatuses.

Tulenevalt eeltoodust peab KA põhjendatuks kehtivas veeteenuse hinnas Tallinna ja Saue linnale muude kontrollitavat kulu summas 6 347 tuh.€ ehk ASTV poolt hinnataotluses osundatud määral.

6. Ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu.

Juhendi punkt 4.6 kohaselt ei lülitata veeteenuse hinda ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu.

ASTV poolt esitatud Tallinna ja Saue linna veeteenuse hinda arvestatav ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu summas 312 tuh.€ (4 887 tuh.kr).

Esitatud Hinnataotlusest tulenevalt prognoosib ASTV majandusaastaks 2011 ebatõenäoliselt laekuvate arvete kulu summas 348,6 tuh.€ (5 454 tuh kr), sh Tallinna ja Saue linnas 312 tuh.€ (4 887 tuh kr) ehk 89,6% kogu kuluartikli osakaalust.

KA seisukoht ebatõenäoliselt laekuvate nõuete osas.

KA ei aktsepteeri ebatõenäoliselt laekuvate nõuete lülitamist veeteenuse hinda, sest ükski korrektselt arveid tasuv tarbija ei ole nõus veeteenuse hinna kaudu kinni maksuma vee-ettevõtja võlgnike poolt tasumata arveid. Kui aktsepteerida ebatõenäoliselt laekuvate arvete kulude lülitamine veeteenuse hinda, võtaks see ettevõtjalt motivatsiooni tegeleda võlgnikega ning senini korrektselt arveid tasuvad tarbijad kaotavad omakorda motivatsiooni edaspidi arveid maksta. KA arvamusel tuleb ebatõenäoliselt laekuvad arved sisse nõuda kohtu kaudu.

Tulenevalt eeltoodud KA põhjendustest ning Juhendi punktist 4.6.1, mille kohaselt ei lülitata veeteenuse hinda ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu, ei aktsepteerinud KA ASTV Hinnataotluses esitatud Tallinna ja Saue linna ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu summas 312 tuh.€ (4 887 tuh kr) lülitamist veeteenuse hinda.

Tulenevalt HMS § 40 lg 1 andis KA ASTV-le võimaluse kirjalikult esitada KA seisukohtade suhtes, ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu lülitamise osas veeteenuse hinda, oma arvamus ja vastuväited.

29.03.2011 ASTV poolt saadetud vastuses oli kokkuvõtvalt esitatud alljärgnevad vastuväited: ASTV-l ei ole võimalik ebatõenäoliselt laekuvate arvete kulu täielikult vältida:

- kuna kohtu otsuseid ei täideta;
- ASTV-l ei ole võima nõuda pahatahtlikelt võlgnikelt ettemaksu.

KA lõplik seisukoht ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu lülitamise osas Tallinna ja Saue linna veeteenuse hinda summas 312 tuh.€ (4 887 tuh.kr).

Vastuseks ASTV poolsele väitele teatab KA, et kui kohtuotsust ei täideta, on võimalik pöörduda kohtutäituri poole, kelle ülesanne on kohtuotsuse täitmise jälgimine. Seega ei ole ASTV poolt põhjendatud maksmata arvete lülitamine veeteenuse hinda tingituna asjaolust, et kohtuotsuseid ei täideta.

Arvete tasumise mehhanism (kas ettemaksuna või tagantjärele) on ASTV poolt kliendilepingutes sätestatav protseduur. Kui ASTV leiab, et teatavate klientide või kliendigruppide puhul on vajalik rakendada ettemaksete mehhanismi, siis ükski seadusandlus seda ei keela. Oluline on ettemaksu mehhanismi rakendamise põhjendatus. Seega ei ole põhjendatud maksmata arvete lülitamine veeteenuse hinda tingituna asjaolust, et ettemaksu mehhanismi ei ole võimalik rakendada.

Vee-ettevõtjal on läbi Eestis kehtiva seadusandluse ja läbi lepingutingimuste loodud

eeldused maksmata arvete välja nõudmiseks ja maksmata arvete ärahoidmiseks. Seetõttu on KA jätkuvalt seisukohal, et maksmata arvete kulu lülitamine veeteenuse hinda ning seeläbi korrektselt arveid tasuvate isikute veeteenuse hinda ei ole põhjendatud.

Toodud põhjustel ei aktsepteeri KA ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu (312 tuh.€) veeteenuse hinnas. Veeteenuse hind, mis sisaldaks ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu ei vastaks ÜVVKS § 14 lg 2 ja Juhendi punktis 4.6.1 toodud põhimõtetele.

7. Investeeringud. Reguleeritava vara, kapitalikulu ja põhjendatud tulukuse arvestus

7.1 Investeeringud.

ASTV taotleb investeeringute lülitamist Tallinna ja Saue linna veeteenuse hinda summas **10 338 tuh € (161 755 tuh kr).**

ÜVVKS § 14 lg 2 p 2 tulenevalt peab veeteenuse hind katma investeeringud olemasolevate ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni süsteemide jätkusuutlikkuse tagamiseks. Seega on oluline hinnata investeeringute põhjendatust veeteenuse hinnas. Selleks on ÜVVKS § 14² lg 10 sätestatud KA-le kohustus küsida valla- või linnavalitsuselt arvamust Hinnataotluse vastavuse kohta ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kavale. Valla- või linnavalitsuse ülesanne on läbi ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kava tagada ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni süsteemide jätkusuutlikkus.

24.01.2010 saatis KA Tallinna ja Saue Linnavalitsustele järelepärimise, milles küsis reguleeritavas varas kajastatavate investeeringute vastavust ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kavale.

10.02.2011 Saue Linnavalitsuselt ning 16.02.2011 Tallinna Linnavalitsuselt saadud vastuste kohaselt on Hinnataotluses kajastatud investeeringud vastavuses ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kavale. Eeltoodust lähtuvalt, kui kohalik omavalitsus on täitnud oma seadusest tulenevad kohustused, on põhjendatud investeeringute lülitamisega veeteenuse hinda tagatud ka ÜVVKS § 14 lg 2 p 2 täitmine.

Seega KA aktsepteerib Tallinna ja Saue linna veeteenuse hinnas investeeringuid summas 10 338 tuh € (161 755 tuh kr), kuna Tallinna ja Saue Linnavalitsused on Hinnataotluses kajastatud investeeringud hinnanud vastavuses olevaks ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kavale

7.2 Reguleeritava vara arvutamise põhimõtted.

Juhendi punktist 2.14 tulenevalt on reguleeritav vara reguleeritavas tegevuses kasutatav põhivara ja käibekapital.

Juhendi punkti 5.4 kohaselt on reguleeritava vara määramine vajalik kapitalikulu (põhivara kulumi) ja põhjendatud tulukuse arvutamiseks.

Juhendi punktist 5.6 tulenevalt ei arvestata reguleeritava vara hulka :

- 1) põhivara, mida põhitegevuses ei kasutata;
- 2) pikaajalisi finantsinvesteeringuid;
- 3) immateriaalset põhivara (välja arvatud arvutitarkvara ja programmide litsentsid ning teistele vee-ettevõtjatele tasutud liitumistasud);
- 4) tagastamatu abi raames (sh sihtfinantseerimise teel) soetatud põhivara;
- 5) tarbijate poolt makstud liitumistasudest soetatud põhivara;
- 6) mittepõhjendatud investeeringuid.

Juhendi punkti 5.7 järgi kasutatakse reguleeritava vara väärtuse leidmisel bilansilist jääkmaksumust regulatsiooniperioodi (Juhendi p 2.12 kohaselt on regulatsiooniperiood 12 – kuuline periood, mille kulud ja põhjendatud tulukus on aluseks hindade arvutamisel) lõpus.

ASTV poolt esitatud andmetest tulenevalt on reguleeritava vara väärtus 353 milj € (5 523 milj kr).

ASTV käsitleb reguleeritava varana väärtust, mille ettevõtte on leidnud alljärgnevalt:

- 1) 2001.a-l tasuti ASTV erastamisel 84,887 tuh € (1 328,2 tuh kr) 50,4%-lise osaluse eest ettevõttes.
- 2) 50,4%-lise osaluse eest makstud summa alusel on arvutatud ettevõtte omakapitali väärtus ehk ettevõtte (100%-line) maksumus 168,427 tuh € ($84,877 \times 100\% / 50,4\% = 168,427$ tuh € ehk 2 635,317 kr) .
- 3) ASTV 2001.a saadud arvutuslikule väärtusele 168,427 tuh € on lisatud võlakohustused summas 40,675 tuh € (636,430 tuh kr) ning leitud reguleeritava kapitali algväärtus aastal 2001, milleks on 209,103 tuh € (3 271,747 tuh kr. Tabel 11 rida „algjäak“ veerg „2001“).
- 4) Järgnevalt on ära toodud ASTV poolt koostatud tabel (Tabel 11), mille alusel on ASTV jõudnud **reguleeritava vara väärtuseni 353 milj € (5 523 milj kr. Tabel 11 viimase veeru viimane rida).**

Tabel 11 ASTV poolt esitatud tabel reguleeritava vara kujunemise kohta

milj €	2 001	2 002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Algjäak	209	225	235	241	250	264	279	302	335	336	346
Investeeringud	5	3	5	4	6	5	4	2	2	4	8
Indekseerimine*	12	8	3	7	10	12	19	32	0	9	9
Kulum	-4	-4	-4	-5	-5	-5	-5	-5	-5	-5	-5
Infrastruktuuri uuendustasu**	3	3	2	2	3	3	5	4	4	3	3
Lõppjäak	225	235	241	250	264	279	302	335	336	346	360
Keskmine reguleeritava vara väärtus	217	230	238	245	257	272	291	319	335	341	353

milj.kr	2 001	2 002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Algjäak	3 272	3 516	3 680	3 766	3 904	4 132	4 369	4 725	5 242	5 253	5 412
Investeeringud	73	50	80	64	92	74	62	37	37	55	119
Indekseerimine*	192	127	48	114	162	183	290	493	-5	137	137
Kulum	-62	-66	-70	-73	-74	-74	-72	-80	-78	-77	-79
Infrastruktuuri uuendustasu**	42	53	27	35	47	55	76	68	57	43	45
Lõppjäak	3 516	3 680	3 766	3 904	4 132	4 369	4 725	5 242	5 253	5 412	5 634
Keskmine reguleeritava vara väärtus	3 394	3 598	3 723	3 835	4 018	4 251	4 547	4 984	5 248	5 332	5 523

* Indekseerimine on iga aastane vara väärtuse korrigeerimine tarbijahinnaindeksiga.

**Infrastruktuuri uuendustasu – võrkude rekonstruktsioon (sisuliselt investeering).

KA seisukoht reguleeritava vara väärtusele Tallinna ja Saue linna veeteenuse hinnas.

Monopoolsete ettevõtete tulunorm peab olema piiratud, mida sätestab ka ÜVVKs § 14 lg 2 p 5 s.t, et veeteenuse hind peab olema kujundatud selliselt, et oleks tagatud põhjendatud tulukus vee-ettevõtja poolt investeeritud kapitalilt. ASTV on monopoolne ettevõtte, mistõttu tarbijatel puudub võimalus osta ühisveevärgi ja –kanalisatsiooniteenust konkureerivatelt ettevõtjatelt. Tulenevalt sellest on nii Euroopas kui ka mujal maailmas kujundatud üldtunnustatud hinnaregulatsiooni printsiibid, mille üheks eesmärgiks on tulukuse piiramine. Ilma tulukuse piiramiseta tekiks turgu valitseval ettevõttel võimalus teenida tarbija arvelt ülikasumit ning tarbija peaks ilma regulaatori (antud juhul KA) sekkumiseta maksma kinni turgu valitseva ettevõtte võimaliku ülikasumi, sest tarbijal puudub alternatiivne valik .

ASTV seisukoht, kus reguleeritava vara väärtus on tuletatud kahe osapoole vahel kokkulepitud ettevõtte väärtusest, ei saa pidada põhjendatuks. Juhul kui järgida ASTV põhimõtet, peaks ainuüksi kahe poole vahelisest kokkuleppes tingituna muutuma veeteenuse hind tarbijatele, sest suureneb reguleeritava vara väärtus. ASTV seisukoht on otseselt vastuolus ÜVVKs § 14 lg 2 toodud seisukohaga, millest lähtuvalt kujundatakse veeteenuse hind kulupõhiselt, sest veeteenuse hind on õigustatud muutuma vaid juhul, kui ühisveevärgi ja –kanalisatsioonisüsteemis toimuvad parendavad muutused (s.t investeeritakse või teostatakse muid kulusid ühisveevärgi ja –kanalisatsioonisüsteemi parendamiseks, halduseks või hoolduseks). Seega ei ole alust ka veeteenuse hinna muutmiseks vaid põhjusel, et muutub omanik ehk seadusega ei ole kooskõlas võtta veeteenuse hinna arvutamisel aluseks ASTV erastamisel tasutud summa.

Juhendi punktis 5.7 kajastatust tulenevalt muutub veeteenuse hind alles siis, kui omanik on teostanud ühisveevärgi ja –kanalisatsioonisüsteemi arendamiseks reaalsed investeeringud. Tulenevalt Juhendi punktist 5.7 võtab KA veeteenuse hinna arvutamisel reguleeritava vara väärtusena aluseks põhivara bilansilise jääkmaksumuse regulatsiooniperioodi (Juhendi p 2.12 kohaselt on regulatsiooniperiood 12 – kuuline periood, mille kulud ja põhjendatud tulukus on aluseks hindade arvutamisel) lõpus, kuna ettevõtte raamatupidamises kajastatud andmed näitavad ettevõtja reaalseid investeeringuid ühisveevärgi ja –kanalisatsioonisüsteemi.

KA ei pea põhjendatuks ASTV poolt kasutatavat reguleeritava vara väärtuse iga aastast korrigeerimist tarbijahinnaindeksiga (edaspidi THI), sest **selle tulemusena suureneks tarbijatele igal aastal veeteenuse hind olukorras, kus vee-ettevõtja ei ole reaalselt teostanud mingeid investeeringuid ühisveevärgi ja –kanalisatsioonisüsteemi arendamisse.** ÜVVKS § 14 lg 2 kajastatud kulupõhisuse printsiibist tulenevalt saab veeteenuse hinnas kajastada vaid ettevõtja poolt reaalselt teostatud kulud. THI muutust ei saa aga käsitleda ettevõtja poolse kuluna. KA peab THI võrra iga aastast varade väärtuse suurendamist vastuolus olevaks ÜVVKS § 14 lg 2 toodud põhimõtetega ja hindab seda ebaõiglaseks tarbijate suhtes. KA jääb kindlaks Juhendis kajastatud reguleeritava vara arvestamise põhimõtetele, kus veeteenuse hinnas kajastuvad vaid ettevõtja poolt reaalselt teostatud ühisveevärgi ja –kanalisatsioonisüsteemi investeeringud.

Järgnevalt on KA reguleeritava vara väärtuse leidmiseks regulatsiooniperioodi lõpus koostanud tabeli (Tabel 12) ASTV poolt esitatud (14.01.2010 filega „2011-01-14 vastus Konkurentsiametile Lisad.xlsx“ lehekülg „LISA 4 Põhivara“) raamatupidamises kajastatud põhivarade andmete alusel Tallinna ja Saue linnas, millest on maha arvatud Juhendi punktis 5.6 osundatud varad:

Tabel 12 Reguleeritava vara väärtus

		2008	2009	2010	Regulatsiooni- periood (2011)
Põhivara soetusmaksumus aasta alguses	tuh €	190 792	196 172	201 568	207 486
Põhivara jääkmaksumus aasta alguses	tuh €	124 068	125 497	126 498	127 525
Investeeringud põhivara soetamisse	tuh €	6 904	6 218	5 917	10 338
Arvestatud põhivara kulum	tuh €	5 309	5 181	4 890	5 044
Müüdud põhivara soetusmaksumuses	tuh €	1 341	792		
Müüdud põhivara jääkmaksumuses	tuh €	16	6		
Ümber klassifitseeritud põhivara soetusmaksumuses	tuh €	182	30		
Ümber klassifitseeritud põhivara jääkmaksumuses	tuh €	150	30		
Põhivara soetusmaksumus aasta lõpus	tuh €	196 172	201 568	207 486	217 823
Põhivara jääkmaksumus aasta lõpus	tuh €	125 497	126 498	127 525	132 819

Lähtuvalt juhendi punktist 5.7 on KA leidnud reguleeritava põhivara jääkmaksumuse regulatsiooniperioodi lõpus (RV_r) 132, 819 milj € (2 078 159 tuh kr).

Juhendi punktist 5.8 tulenevalt arvutatakse reguleeritav vara regulatsiooniperioodil alljärgnevalt:

$$RV = RV_r + KK,$$

kus:

RV - reguleeritav vara;

RV_r - reguleeritava põhivara jääkmaksumus regulatsiooniperioodi lõpus;

KK - käibekapital (Juhendi punkti 5.9 kohaselt võetakse käibekapitali arvestuse aluseks 5% regulatsiooniperioodi lubatud müügitulust).

KA võtab käibekapitali arvutamise aluseks ASTV poolt prognoositava müügitulu ÜVVKS § 14 lg 1 osundatud veeteenuse müügist Tallinnas ja Saue linnas, milleks on tasu võetud vee eest 23 650, 76 tuh € + tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest 18 817,31 tuh € + tasu sademe- ja drenaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise ja puhastamise eest 3 481,01 tuh €, kokku 45 949,08 tuh €

Juhendi punktist 5.9 tulenevalt on käibekapitali suuruseks 2 297,45 tuh € (45 949,08 ASTV poolt prognoositud müügitulu x 5% /100% = 2 297,45 tuh €).

Seega lähtuvalt Juhendi punktist 5.8 pidas KA põhjendatud **reguleeritava vara väärtuseks regulatsiooniperioodil 135,116 milj €** (132 819 tuh € + 2 297 tuh € = 135 116 tuh €), **mitte ASTV poolt taotletavat 353 milj € (5 523 milj kr).**

Tulenevalt HMS § 40 lg 1 andis KA ASTV-le võimaluse kirjalikult esitada KA seisukohtade suhtes reguleeritava vara väärtuse kujunemise osas oma arvamus ja vastuväited.

29.03.2011 ASTV poolt saadetud vastuses oli esitatud alljärgnevad vastuväited:

- ASTV võttis reguleeritud vara algväärtuse arvutamisel aluseks erastamisväärtuse kuna seda on soovitanud Maailmapanga regulatsioonijuhend.
- Miks ei rakenda KA regulatsiooniprintsiipi, kus reguleeritavat vara korrigeeritakse THI-ga.
- KA ei arvesta erastamise käigus toimunud kvaliteedi ja teenustasemete paranemist.
- KA poolt kasutatav lähenemine reguleeritud varadele on vastuolus üldtunnustatud regulatsiooniprintsiipidega ja Eesti seadustega, mida kinnitab Riigikohtu 25.05. 2010 otsust asjas nr 3-4-1-21-09 ja Riigikontrolli aruanne „Riigi tegevus soojusvarustuse jätkusuutlikkuse tagamisel“.

KA lõplik seisukoht reguleeritava vara osas:

KA on jätkuvalt seisukohal, et reguleeritav vara peab kajastama ettevõtte bilansis kajastatud põhivara väärtust. Raamatupidamise seaduse § 15 lg 1 kohustab õigesti ja õiglaselt kajastama ettevõtte majanduslikku seisut, sh. bilanssi ning seal sisalduvat varade väärtust õiglasel väärtuses. Kui raamatupidamises kajastatu ei ole õige, siis tekib küsimus, et miks üldse on ettevõtte kohustus raamatupidamiseks. Samuti on ASTV näol tegemist börsiettevõttega, kuhu edastatakse aasta-aastalt oma raamatupidamistulemusi. Kui raamatupidamises kajastatud varade väärtus on vale, siis esitatakse ka börsile regulaarselt valet informatsiooni. Kui ASTV **raamatupidamine kajastab põhivara väärtuseks ca 133 milj €** (Tabel 12 viimase veeru viimane rida) ja ASTV arvutab veeteenuse hinna kooskõlastamisel reguleeritava vara suuruseks **353 milj €** (Tabel 11 viimase veeru viimane rida), siis ei ole selline tegevus põhjendatud, sest ettevõtte raamatupidamises kajastub ettevõtte tegelik väärtus. Kui aluseks

võtta ettevõtte erastamisväärtus ehk ASTV lähenemine, muutub veehind tarbijatele iga kord, kui toimub ostu-müügi tehing vaatamata sellele, et **reaalseid muutusi ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni süsteemis** samal ajal **toimuks**. ÜVVKS § 14 lg 2 näeb ette veeteenuse hinna kulupõhise kujunduse s.t veeteenuse hinda arvestatakse ainult need kulud ja investeeringud, mis on otseselt seotud veeteenuse osutamisega.

KA kommentaar ASTV poolt osundatud Maailmapanga regulatsioonijuhendile. KA soovib siinkohal rõhutada, et aastast 2002 kehtivad Eestis regulatsioonipõhimõtted¹¹, mida rakendatakse ühetaoliselt võrdse kohtlemise eesmärgil mitmetes monopoolsetes valdkondades (energeetika, side, post, raudtee jt): KA olles energeetika valdkonnas rahvusvaheliste regulaatorite assotsiatsiooni liige (CEER ja ERGEG¹² uue nimega ACER¹³ kohustuslik Euroopa liidu liikmesriikide regulaatoritele ja ERRA¹⁴) ja elektroonilise side regulaatorite assotsiatsioonide liige (IRG¹⁵, ERG uue nimega BEREC¹⁶) võib väita, et energeetika (elekter, gaas) ja elektroonilise side alased regulatsioonipõhimõtted on kooskõlas vastavate valdkondade parima rahvusvahelise regulatsioonipraktikaga. Eelpoolnimetatud regulatsiooniprintsiipe rakendatakse ka vee-ettevõtte regulatsioonis.

KA on seisukohal, et hinnaregulatsioon Eestis ei saa toimuda vastavalt teiste riikide väidetavatele regulatsiooni tavadele või regulatsiooni puudutavast kirjandusest leitud vee-ettevõtjale sobilikule regulatsioonimetoodikale, vaid **eranditult** tuginedes Eestis kehtivale seadusandlusele. KA on kursis asjaoluga, et Euroopas rakendavad liikmesriigid erinevaid regulatsioonimetoodikaid, kuid see on tingitud erinevates riikides kehtivast erinevast seadusandlusest. Euroopa regulaatori organisatsiooni (CEER) siseselt on koostatud uurimusi liikmesriikide regulatsioonidest ning välja toodud erinevate regulatsioonimetoodikate plussid ja miinused. Kuna kõikide regulatsiooniprintsiipide korral võib leida nende positiivseid ja negatiivseid jooni, siis Euroopa Liidus ei ole peetud seni otstarbekaks ühe nn. ainuõige regulatsiooniprintsiibi viljelemist. Seega on jäetud liikmesriikidele vaba valik läbi seadusandluse erinevate regulatsiooniprintsiipide rakendamiseks ning väide, et Eestis kehtiv regulatsiooni puudutav seadusandlus ei lähe kokku teatavate regulatsioonijuhenditega, ei ole argument rakendamaks vee-ettevõtja poolt soovitud regulatsiooniprintsiipi. Tulenevalt eeltoodust võib KA väita, et Eestis kehtivad regulatsiooniprintsiibid ei lähe vastuollu ühegi Euroopa Liidus kehtiva õigusaktiga rääkimata kohalikest (Eestis) kehtivatest õigusaktidest.

ASTV poolt välja pakutud regulatsiooniprintsiipi, kus varade algväärtuseks on võetud erastamise tehingu väärtus ning seda seejärel inflatsiooniga korrigeeritud ei saa pidada põhjendatuks, sest see ei taga veeteenuse hindade põhjendatust ega kulupõhisust. Kasutades ASTV printsiipi võiks tekkida olukord, kus ettevõtte omanike vahetusega kaasneks hinnatõus, sest soovides saada kõrgemat tulukust läbi vee hinna, lepitaks ostu-müügi tehingus kokku kõrgem ettevõtte müügihind. Ka ei saa pidada põhjendatuks varade indekseerimist, mis on otseselt vastuolus raamatupidamise reeglitega, kus ei toimu ettevõtte varade väärtuse

¹¹ Energeetika ning elektroonilise side ning raudtee valdkonnas rakendatavad regulatsiooni metoodikad/määrused:

- „Elektrienergia võrgutasude arvutamise ühtne metoodika“,
- Majandus –ja kommunikatsiooniministri määrus „Raudteefrakstruktuuri kasutustasu arvestamise metoodika“
- „Kulude eraldi arvestamise, kuludele orienteeritud hinna arvestamise ning tulude omistamise kohustuslik metoodika“,
- „Veeteenuse ajutise hinna kehtestamise kord ja tingimused“ jne.

¹² http://www.energy-regulators.eu/portal/page/portal/EER_HOME/EER_ABOUT/MEMBERS/CEER_Members

¹³ Euroopa Parlamendi ja Nõukogu Määrus (EÜ) nr 713/2009, 13 juuli 2009

¹⁴ http://www.erranet.org/Library/ERRA_Member_Profiles

¹⁵ <http://www.irg.eu/render.jsp?categoryId=260504>

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja Nõukogu Määrus (EÜ) No 1211/2009 25 November 2009

indekseerimist. KA on lähtunud reguleeritava vara väärtuse leidmisel Juhendi punktist 5.7, mille alusel kasutatakse reguleeritava vara väärtuse leidmisel ettevõtte raamatupidamise bilansilist jääkmaksumust regulatsiooniperioodi lõpus.

KA poolt kasutatava regulatsiooniprintsiibi eeliseks on nagu juba eelpool nimetatud ka läbipaistvus s.t iga aktsionär, võttes lahti Äriregistri Teabesüsteemis¹⁷ kajastatud ettevõtte auditeeritud raamatupidamise andmed (erapooletu ja ettevõtjast sõltumatu kontrollimisvõimalus) ja KA koduleheküljel avaldatud WACC¹⁸ arvutamise juhendi (erapooletu ja ettevõtjast sõltumatu kontrollimisvõimalus), saab kerge vaevaga arvutada tulukuse, mida ettevõttel on lubatud teenida.

Väide, et KA ei arvesta erastamise käigus toimunud kvaliteedi ja teenustasemete paranemist, ei vasta tõele, sest KA aktsepteerib kõiki ASTV poolt hinna arvutamise aluseks olevaid kulusid (v.a ebatõenäoliselt laekuvate arvete kulu ja saastetasu keskkonna ülemäärase reostamise eest) ja vahepealsetel aastatel toimunud investeeringuid. Loomulikult võib kvaliteedi ja teenustasemete paranemine toimuda ilma kuludeta protsessi parema ja optimaalsema juhtimise tulemusena, kuid tingimustes, kus regulaator on kooskõlastanud teatava kulutaseme ja ettevõtja suudab majandada väiksemate kuludega, on kulude kokkuhoid puhtal kujul ettevõtte lisatulu. Seega väita, et KA ei ole arvestanud kvaliteedi ja teenustasemete paranemist ei ole õige.

ASTV poolsed viited Riigikontrolli aruande „Riigi tegevus soojusvarustuse jätkusuutlikkuse tagamisel“, lk 37, punkt 111; lk 40, punkt 115 ja lk 3; lk 40, punkt 116 ei ole asjakohased reguleeritud varade THI-ga korrigeerimise kontekstist lähtuvalt. ASTV poolt osundatud punktid puudutavad väidetavat KA poolset mitteläbipaistvust. KA nimetatud väidetega nõustunud ei ole ning on esitanud omapoolsed vastulaused Riigikontrolli aruandes toodule (punkti 111 osas lk-l 54,55; punkti 115 ja 116 osas lk-l 56).

ASTV poolne viide Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi 25.05.2010 määrusele nr 3-4-1-21-09 on ainetu. Osundatud määruhes on käsitletud Tallinna Halduskohtu 11.09.2009 otsust haldusasjas nr 3-05-384, millega I astme kohus tunnistas põhiseadusega vastuolus olevaks „Raudteefrastruktuuri kasutustasu arvestamise meetoodika“. Riigikohtu poolt asjas nr 3-4-1-21-09 28.09.2010 tehtud määrusele tuginedes tühistas Halduskohus 19.10.2010 määrusega oma 11.09.2009 aasta otsuse seoses kaebaja loobumisega kaebusest.

Tulenevalt eeltoodust ÜVVKS § 14 lg 2 p 5 ja lähtuvalt Juhendi punktist 5.8 peab KA põhjendatud **reguleeritava vara väärtuseks regulatsiooniperioodil 135,116 milj € (2 114,1 tuh.kr) ehk ettevõtte raamatupidamises kajastatud varade väärtust, mitte ASTV poolt taotletavat 353 milj € (5 523 milj kr).** Kuna KA ei pea põhjendatuks ASTV reguleeritava vara väärtust, ei saa KA pidada põhjendatuks ka kogu Hinnataotlust, sest veeteenuse hind kujuneb põhjendatud kulude, kapitalikulu ja põhjendatud tulukuse (leitakse reguleeritavate varade alusel) jagamisel veeteenuse müüginahuga. Kui ei ole põhjendatud üks hinna arvutamise aluseks olevatest komponentidest, ei ole õige ka taotletav veeteenuse hind.

¹⁷ <https://ariregister.rik.ee/>

¹⁸ <http://www.konkurentsiamet.ee/?id=18324>

7.3 Kapitalikulu arvutamise põhimõtted

ASTV poolt taotletav kapitalikulu Tallinna ja Saue linna veeteenuse hinnas 5 044 tuh € (78 921 tuh kr).

ASTV on veeteenuse hinnas taotlenud kapitalikulu 5 044 tuh € (78 921 tuh kr).

KA seisukoht Tallinna ja Saue linna veeteenuse hinda lülitatava kapitalikulu osas.

Juhendi punkti 5.1 kohaselt on kapitalikulu veeteenuse hinda lülitatav kulu, mis on seotud põhivara soetamisega. Juhendi punkti 5.2 kohaselt on kapitalikulu eesmärk põhivara soetamiseks tehtud kulutuste tagasiteenimine veeteenuse hinna kaudu põhivara kasuliku eluea vältel. Juhendi punkti 5.3 järgi arvestatakse kapitalikulu amortiseeruvalt reguleeritavalt varalt. Juhendi punktist 5.7 lähtuvalt kasutatakse kapitalikulu leidmisel raamatupidamises kajastuvat kulumit reguleeritavale varale.

KA poolt, ASTV esitatud raamatupidamises kajastatud andmete alusel, koostatud tabelist (Tabel 12) tulenevalt on raamatupidamises kajastatud kulum reguleeritavale varale 5 044 tuh €.

Järgnevalt on KA koostanud tabeli (Tabel 13) ASTV poolt raamatupidamises kajastatud varade eluigadest:

Tabel 13

	ASTV andmed	KIK soovitus*
Võrgustikud torustikud	54 aastat	40 aastat
Tootmishooned	80 aastat	40 aastat
Reservuaarid ja mahutid	60 aastat	40 aastat
Masinad ja seadmed	10,6 aastat	15 aastat
Kaalutud keskmine varade eluiga regulatsiooniperioodil	41 aastat	

* keskkonnaministri 01.07.2009.a määruse nr 34 lisa 2 "Juhendmaterjal projekti teostatavusuuringu, finants- ja majandusanalüüsi ning keskkonnamõtjude eelhinna koostamiseks, kui projekti kaasrahastamise taotlus esitatakse Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondile" p 10 kajastatud varade kasulikud eluead.

Tabelis (Tabel 13) kajastatud andmetest võib järeldada, et ASTV kasutab raamatupidamises reeglina pikemat varade eluiga kui keskkonnaministri määruses soovitatud (majanduslikult kasulik eluiga). Mida pikemad on ühisveevärgi ja kanalisatsiooniteenuse osutamisel kasutatavate varade eluead, seda väiksemaks kujuneb veeteenuse hind. Samas aga osutub kõrgemaks reguleeritava vara väärtus, kuna varade väärtus kahaneb aeglasemas tempos (reguleeritavate varade väärtusest aasta alguses kulumit lahutades kujuneb reguleeritavate varade väärtus aasta lõpus, mis Juhendi p. 5.7 tulenevalt on aluseks põhjendatud tulukuse arvutamisele) ning see omakorda tõstab veeteenuse hinda.

Kuna ASTV on oma raamatupidamises lähtunud varade eluea määramisel nende tegelikust tehnilisest kasutuseast (mis on pikem kui majanduslikult kasulik eluiga), millest tulenevalt varadele pikema eluea rakendamine vähendab kulum summat veeteenuse hinnas ning võimaldab tarbijatele ettevõtte poolsete uute investeeringute teostamise korral sujuvamat veeteenuse hinna tõusu, siis hindab KA Juhendi punktist 5.7 lähtuvalt raamatupidamises kajastatud kulumit põhjendatuks lülitada veeteenuse hinda summas 5 044 tuh € ehk ASTV poolt Hinnataotluses soovitud tasemel.

7.4 Põhjendatud tulukuse arvutuse põhimõtted

ASTV poolt taotletav põhjendatud tulukus 25 957 tuh €, sh Tallinna ja Saue linna veeteenuse hinnas 23 510 tuh €, (367 856 tuh kr)

ASTV taotleb põhjendatud tulukust Tallinna ja Saue linna veeteenuse hinnas **23 510 tuh €**, (367 856 tuh kr). Vastavalt ASTV selgitustele on Tallinna ja Saue linna veeteenuse hinnas kajastuva põhjendatud tulukuse väärtuse aluseks Tallinna linna ja ASTV vahel 12.01.2001.a sõlmitud teenusleping. ASTV taotleb teenuslepingus kajastatud põhjendatud tulukust, rakendades käesoleva kirja otsuse punktis 7.2 osundatud reguleeritud varadele summas 353 milj € (5 522,914 milj kr) tulunormi (ehk WACC-i) 6,46%, mis on kalkuleeritud alljärgnevas Tabelis 14 (ASTV poolt esitatud tabel LISA 1 FINANTSTABELID – Tabel 7 – Prognoositav kapitalikulu (WACC)):

Tabel 14 ASTV poolne WACC arvutus

WACC arvestus (%-des)	ASTV
1. Riskivaba määr (reaalne)	2,0
2. Kapitalistruktuur	50
3. Riigiriski preemia	1,5
4. Beetakordaja	0,8
5. Võlakulu (maksueelne)	5,1
6. Omakapitali hind (maksujärgne)	7,82
7. Harilik (WACC)	6,46

ASTV põhjendab Tabelis 14 toodud tulunormi (WACC=6,46%) kasutamist järgnevalt:

- Rakendades tulunormi 6,46% hinnataotluses esitatud reguleeritud varade väärtusele 353 milj €, kujuneb ASTV maksujärgseks kasumiks 22 803 tuh € ehk 356 789 tuh kr (353 miljonit € x 6,46%/100% x 1000 ühikute teisendamiseks = 22 803 tuh €).
- Liites maksujärgsele kasumile 22 803 tuh € (356 789 tuh kr) dividendide tulumaksu summa 1 746 tuh € (27 324 tuh kr), kujuneb tulukuseks 24 549 tuh € (384 104 tuh kr).
- Kuna Tallinna linna ja ASTV vahel 12.01.2001 sõlmitud teenuslepingu lisast tulenevalt soovib ASTV põhjendatud tulukust Tallinna ja Saue linna veeteenuse hinnas 23 510 tuh €, (367 856 tuh kr), mis on väiksem ASTV poolt kalkuleeritud tulukusest 24 549 tuh € (384 104 tuh kr), siis ASTV arvamusest tulenevalt on igati põhjendatud lülitada Tallinna ja Saue linna veeteenuse hinda tulukus summas 23 510 tuh € (367 856 tuh kr).

KA seisukoht põhjendatud tulukusele.

ÜVVKS § 14 lg 2 p 5 tulenevalt peab veeteenuse hind tagama põhjendatud tulukuse veeteenustaja poolt **investeeritud kapitalilt**. Investeeritud kapital on Juhendi punktist 5.7 tulenevalt ettevõtja raamatupidamises kajastatud reguleeritavas tegevuses kasutatava põhivara

väärtus regulatsiooniperioodi lõpus ehk reguleeritava vara väärtus, mis leidis detailsemalt kajastamist käesoleva otsuse punktis 7.2.

Juhendi punkti 6.1 ja 6.2 kohaselt toimub põhjendatud tulukuse arvutamine reguleeritava vara väärtuse korrutamisel põhjendatud tulunormiga:

$$PT = r_p \times RV;$$

kus:

- PT - põhjendatud tulukus;
- r_p - põhjendatud tulunorm (WACC);
- RV - reguleeritav vara.

Juhendi punktist 6.3 lähtuvalt võrdub põhjendatud tulunorm kaalutud keskmise kapitali hinnaga (WACC) ehk:

$$r_p = WACC.$$

Juhendi punkti 6.5 kohaselt kasutab KA *WACC*'i arvutamisel kapitali struktuuri, millest 50% on võlakapital ja 50% omakapital. KA ei kasuta *WACC*'i kapitali struktuuri arvutamisel ettevõtte bilansilisi andmeid. Samas vastab ASTV poolt tabelis 14 toodud kapitali struktuur KA poolt nimetatud kapitali struktuurile (Tabel 14 rida 2 ja Tabel 15 rida 10).

Juhendi punktides 6.4 kuni 6.10 kajastatud põhimõtete üksikasjalikuks selgitamiseks on KA välja töötanud juhendmaterjali kaalutud keskmise kapitali hinna (WACC) leidmiseks kaugkütte-, elektri- gaasi- ning vee-ettevõtjatele nimetusega „Juhend kaalutud keskmise kapitali hinna (WACC) leidmiseks (2011)“ (edaspidi WACC Põhimõtted), mis on avalikustatud KA kodulehel <http://www.konkurentsiamet.ee/?id=10947>. Nimetatud juhendi punktis 3 tabelis 5 on kajastatud **kaalutud keskmine kapitali hind (WACC) vee-ettevõtjatele 8,18%**, mille kujunemise aluseid kajastab alljärgnev tabel (Tabel 15).

Tabel 15

WACC arvestus (%-des)	Vee-ettevõtjad
1. Riskivaba 10-a Saksamaa võlakirja tulusus	3,58
2. Eesti riigiriski preemia	1,9
3. Ettevõtja võlakapitali riskipreemia	1
4. Võlakapitali hind	6,48
5. Riskivaba 10-a Saksamaa võlakirja tulusus	3,58
6. Eesti riigiriski preemia	1,9
7. Tururiski preemia (McKinsey)	5
8. Beeta (võimendusega 50%:50%)	0,88
9. Omakapitali hind	9,88
10. Võla- ja omakapitali osakaal (50%:50%)	0,5
11. WACC	8,18

WACC Põhimõtted sisaldavad iga WACC arvutuses kasutatava komponendi (Tabel 15 read 1 kuni 10) leidmise ja kasutamise üksikasjalikke selgitusi ja põhjendusi.

ASTV poolt kasutatud WACC ei ühti KA poolt kasutatava WACC-ga ja Juhendi põhimõtetega. Kui kasutada reguleeritava vara väärtusena Juhendi punktis 5.7 osundatud ettevõtja raamatupidamises kajastatud põhivarade bilansilist jääkmaksumust, nii nagu on seda

teinud KA käesoleva kirja punktis 7.2, siis peab WACC-i arvutus vastama juhendis toodud põhimõtetele. ASTV kasutab aga nn. „harilikku“ WACC-i (Tabel 14), mille kasutamist KA õigeks ei pea, sest see on vastuolus KA poolt kasutatava põhjendatud tulukuse käsitlusega. KA peab õigeks kasutada põhjendatud tulukuse arvutamisel nominaalset WACC-i¹⁹, sest selles on arvesse võetud investeringute riskiastet, majandustsükli faase, rahapakkumist, inflatsiooni jms.

Kuna ASTV poolt tabelis (Tabel 14) kasutatud WACC-i aluseks olevate komponentide väärtused (v.a kapitali struktuur) ei vasta tabelis (Tabelis 15) toodud väärtustele, siis ei saa KA neid lugeda põhjendatuks. KA lähtub põhjendatud tulukuse arvutamisel tabelis (Tabel 15) kajastatud WACC-i komponentide väärtustest, mille alusel kujuneb WACC-i põhjendatud väärtuseks 8,18%.

Seega ÜVVKS § 14 lg 2 p 5 ja Juhendi punktist 6 tulenevalt kujuneb põhjendatud tulukuseks **11 052,5 tuh €** e 172 934 tuh kr (reguleeritav vara 135 116 tuh.€ (käesoleva otsuse p 7.2 lõpuosa) x 8,18% (WACC)/100% = 11 052,5 tuh €).

ASTV on põhjendatud tulukuseks taotlenud aga 23 510 tuh € (367 856 tuh kr), mis ületab ligi kaks korda ($23\,510/11\,052,5 = 2,1$ korda) ÜVVKS § 14 lg 2 p 5 ja Juhendi punkt 6 alusel arvutatud põhjendatud tulukuse väärtust.

Tulenevalt eeltoodust ei saanud KA pidada põhjendatuks ASTV poolt Hinnataotluses soovitud põhjendatud tulukust Tallinna ja Saue linna veeteenuse hinnas summas 23 510 tuh € ning seeläbi ka kogu Hinnataotlust, sest veeteenuse hind kujuneb põhjendatud kulude, kapitalikulu ja põhjendatud tulukuse jagamisel veeteenuse müügimahuga. Kui ei ole põhjendatud üks hinna arvutamise aluseks olevatest komponentidest, ei ole õige ka taotletav veeteenuse hind.

Tulenevalt HMS § 40 lg 1 andis KA ASTV-le võimaluse kirjalikult esitada KA seisukohtade ning põhjendatud tulukuse osas oma arvamus ja vastuväited.

29.03.2011 ASTV esitas oma vastuväidetes rida küsimusi põhjendatud tulukuse arvutamisel kasutatava tulunormi (WACC) arvutuse kohta ning ka rida kahtlustusi WACC arvutuse õigsuse osas, mis olid alljärgnevad:

- KA ei ole selgitanud WACC arvutamise aluseid, millest on lähtutud põhjendatud tulukuse arvutamisel s.t põhjendanud, miks on valitud WACC arvutuses teatava komponendi leidmise aluseks just KA poolt kasutatud meetod;
- KA poolt arvutatud WACC ei ole õige, kuna ei sisalda inflatsiooni;
- regulaatoril ei ole õigus määratleda kapitalistruktuuri;
- KA poolt kasutatava riskivaba tulumäära arvutamise alused on ebaselged. ASTV-le jääb arusaamatuks, miks kasutatakse riskivaba tulumäära arvutamisel viimase viie aasta Saksamaa võlakirja tulusust ning leiab, et krediidiriski vahetustehingud on sobiv näitaja riskivaba tulumäära arvutamiseks;
- ASTV-le on arusaamatu miks on tururiski premiana omakapitali hinna arvutuses kasutatud 5%;
- ASTV seab kahtluse alla läbi erinevate küsimuste esitamise beetakordaja õigsuse;
- WACC-is ei ole arvestatud ettevõtte omanike kohustust maksta dividendidelt tulumaksu.

¹⁹ millist WACC-i KA kasutab on selgitatud KA veebileheküljel avaldatud dokumendis „Konkurentsiameti selgitused vee-ettevõtjatele Juhendi „Veeteenuse hinna arvutamise soovituslikud põhimõtted“ kohta“ punktides 169, 172, 173

KA lõplik seisukoht põhjendatud tulukuse osas:

WACC-i arvutamise alused. ASTV esitas 29.03.2011 väite, et KA ei ole selgitanud WACC arvutamise aluseid, millest on lähtunud põhjendatud tulukuse arvutamisel s.t põhjendanud, miks on valitud WACC arvutuses teatava komponendi leidmise aluseks just KA poolt kasutatud meetod.

KA esitatud väitega ei nõustu. KA on koostanud ning avaldanud iga-aastaselt oma veebilehel WACC-i arvutamise juhendid s.h 2011 aastaks pealkirjaga: „Juhend kaalutud keskmise kapitali hinna WACC leidmiseks (2011)“²⁰ edaspidi (WACC Põhimõtted). Lisaks on KA piisavalt vastanud ja avaldanud oma veebilehel nii ASTV kui ka teiste vee-ettevõtjate poolt Juhendi kui ka WACC-i osas esitatud arvukatele (üle 200) küsimustele: „Konkurentsiameti selgitused vee-ettevõtjatele juhendi "Veeteenuse hinna arvutamise soovituslikud põhimõtted" 21 kohta“.

KA on lähtunud WACC arvutamisel Juhendi punktidest 6.4 kuni 6.10.

Juhendi punkt 6.6. alusel on võlakapitali hinna määramisel võetud aluseks pikema perioodilise rahaturu intressitasemed. Kasutatud on Saksamaa 10-a võlakirja viimase 5 aasta keskmist intressimäära, millele on lisatud riigiriskipremia ja ettevõtjariski premia.

Juhendi punkt 6.7. alusel arvutatakse omakapitali hind CAPM (*capital assets pricing model*) mudeli abil, sealjuures on arvutuse aluseks riskivaba tulumäär, riigiriski premia, beetakordaja ning tururiski premia. Juhendi punkt 6.8. alusel võetakse riskivabaks tulumääraks Saksamaa 10-aastase võlakirja viimase 5 aasta keskmine intressimäär, millele liidetakse riigiriski premia.

Juhendi punktide 6.6 alusel võib Eesti võlakirjade olemasolu korral võtta võlakapitali hinna määramise aluseks ka riigi võlakirja intressi määra. Juhendi punkt 6.8 alusel võib toimida analoogselt omakapitali hinna määramisel kus riigi võlakirjade olemasolu korral võib võtta riskivabaks tulumääraks riigi võlakirja intressimäära.

Põhjuseks, miks KA on kasutanud Saksamaa võlakirja intressi määra, on asjaolu, et Eesti riik ei ole korraldanud võlakirja emissioone, mistõttu andmed Eesti riigi võlakirja intressi määra osas puuduvad. Saksamaa 10-aastase võlakirja viimase 5 aasta (2006-2010) keskmine intressimäär on võetud OECD andmebaasist (<http://stats.oecd.org/Index.aspx>) ning see on 3,58%.

Riigiriski premia leidmisel on KA tuginenud Eesti Panga hinnangule mille alusel määratleb riigiriski see suhteline raha hulk, mida Eesti riik peab rahvusvaheliselt turult raha laenates maksma rohkem riigist, kellel on Eestist parem maksevõime reiting (nt Saksamaa). Kõige lihtsam on seda mõõta erinevusega valitsuse võlakirjaintresside määrades. Eesti valitsusel selliseid võlakirju ei ole ning seetõttu saab riigiriski hinnata rahaturuintresside erinevusi võrreldes, võttes aluseks Talibori²² ja Euribori²³ noteeringute vahe. Kuna Saksamaa võlakirja tulususeks võetakse viimase viia aasta keskmine tulusus, siis on põhjendatud võtta Eesti riigiriski aluseks samuti viimase viie aasta Talibori ja Euribori noteeringute aritmeetiliste keskmiste vahe (2006–2010.a noteeringute alusel). Selleks võeti iga kuu viimase päeva näitajad (Talibor ja Euribor) ning leiti nende alusel Talibori ja Euribori noteeringute aritmeetilised keskmised ning seejärel leiti nende aritmeetiliste keskmiste vahe. KA kasutas

²⁰ <http://www.konkurentsiamet.ee/?id=18324>

²¹ <http://www.konkurentsiamet.ee/?id=18324>

²² Talibor oli Eesti krooni pankadevahelise laenuintressimäär.

²³ Euribor on euro laenuintressimäär üleeuroopalisel pankadevahelisel rahaturul.

Talibori noteeringute aritmeetilise keskmise leidmiseks allikat <http://www.eestipank.info/> ja Euribori noteeringute aritmeetilise keskmise leidmiseks allikat <http://www.euribor.org/> ning sai riigiriski preemia suuruseks 1,9%.²⁴

ASTV on väitnud, et riigiriski preemia leidmisel tuleks kasutada krediidiriski vahetustehingute (*Credit Default Swap* - CDS) vahet. ASTV poolt soovitud meetodi kasutamine annaks riigiriski väärtuseks KA poolt arvatud 1,9% asemel 1,5% ning viiks vaid madalama WACC ning seetõttu ka väiksema põhjendatud tulukuse väärtuseni. See aga on otseses vastuolus eelnevate ASTV poolt esitatud seisukohtadega, sest kasutades riigiriski määramisel eelpool nimetatud CDS-i, kujuneks põhjendatud tulukus veelgi madalamaks. Eesti riigiriski võib leida mitmete erinevate meetoditega, mis kõik võivad anda erinevaid tulemuseni. Samuti on kõikidel meetoditel omad eelised ja puudused. Kuna KA poolt kasutatud WACC-i kujunemise põhimõtted on ühtsed kõikides monopoolsetes sektorites (lisaks veesektorile soojuse, elektri ja gaasi valdkonnas ehk energeetika sektoris), siis WACC-i väärtuse vähendamine ei oleks põhjendatud, kuna see vähendaks kõikide reguleeritavate valdkondade teenuste hindadesse lülitatava põhjendatud tulukuse väärtust ning kahjustaks seetõttu oluliselt KA jätkuva regulatsiooni alla kuuluvate ettevõtete huve ja jätkusuutlikust. Seetõttu ei ole monopoolsete ettevõtete reguleerimisprintsipi järjepidevuse, läbipaistvuse ning võrdse kohtlemise seisukohalt põhjendatud vahetada ühte meetodit teise vastu vaid seetõttu, et ASTV seda soovib. Lisaks on ASTV poolne seisukoht otseses vastuolus ettevõtte eelpool toodud seisukohtadega ning tooks kaasa väiksema põhjendatud tulukuse lülitamise veeteenuse hindadesse.

Lisaks eeltoodule märgib KA, et kui ligi kümme aastat tagasi võeti energeetika sektoris WACC-i arvutamisel aluseks Saksamaa võlakirja viimase 5-aasta keskmine tulumäär, siis enne seda oli Eesti krooni baasvaluutaks Saksa mark. Seoses majandus- ja rahaliidu kolmanda etapi algusega 1. jaanuaril 1999 seoti 11 Euroopa Liidu riigivaluutad (sh Eesti krooni baasvaluuta Saksa mark) pöördumatult üksteisega ning käibele tuli Euroopas ühisraha euro²⁵. Eestis on senini puudunud devalveerimise risk ning tänu sellele on ASTV omanik United Utilities võitnud Eestisse investeringute teostamisest, sest varem Eesti krooni ja nüüd euro kurss Inglise naela suhtes on oluliselt tõusnud.

ASTV väidab, et lisaks riigiriski preemia tuleks riskivabale tulumäärale lisada juurde veel Eesti inflatsioon. KA on nii võla- kui ka omakapitali hinna arvutamisel lähtunud Juhendi punktidest 6.6, 6.7 ja 6.8 Juhendi punkt 6.6 alusel võetakse võlakapitali hinna määramisel aluseks pikema perioodilise rahaturu intressitasemed (Saksamaa 10-a võlakirja viimase 5 aasta keskmine intressimäär), riigiriski preemia ja ettevõtjariski preemia. Juhendi punkt 6.7 ja 6.8 alusel võetakse omakapitali arvutamisel riskivabaks tulumääraks Saksamaa 10-aastase võlakirja viimase 5 aasta keskmine intressimäär, millele liidetakse riigiriski preemia. Seega ei näe Juhend ette, et lisaks eelpooltoodud komponentidele tuleks riskivabale tulumäärale lisada veel inflatsioon.

Seega tuleb põhjendatud tulukuse arvutamise aluseks kasutatava WACC-i arvutamisel lisada riskivabale tulumäärale küll vastava riigiriski preemia, nii nagu KA seda teinud on, kuid sellele ei saa lisada inflatsiooni. Seega tuleb põhjendatud tulukuse arvutamise aluseks kasutatava WACC-i arvutamisel lisada riskivabale tulumäärale küll vastava riigiriski preemia, nii nagu KA seda teinud on, kuid sellele ei saa lisada inflatsiooni. Kõrgema inflatsiooni risk (risk – asjaolu, et Eesti inflatsioon ületab Saksamaa oma) peegeldub juba riigiriski preemias. Liites riskivabale tulumäärale nii riigiriski preemia kui ka inflatsiooni, saaksime tulemuse,

²⁴Riigiriski preemia täpne arvutus on toodud KA kodulehekülje avaldatud dokumendi „Juhendi kaalutud keskmise kapitali hinna leidmiseks 2011“ lk 4, tabelis I

²⁵http://www.eestipank.info/pub/et/dokumendid/publikatsioonid/seeriad/kroon_majandus/_2008/_2008_34/_2.pd f?ok=1

kus tarbija peaks maksma ebaõiglaselt kõrget teenuse hinda, põhjusel et põhjendatud tulukusse on arvestatud inflatsiooni mõju kahekordselt.

Tulenevalt eelpooltoodust on KA jätkuvalt seisukohal, et nii võlakapitali kui ka omakapitali hinna arvutamise aluseks võetud riskivaba tulumäär ja riigiriski preemia on arvutatud vastavalt juhendile ning on põhjendatud.

Juhendi punkt 6.6. alusel on võlakapitali hinna määramisel üheks sisendiks ettevõtjariski preemia. Eelpoolnimetatud võlakapitali riskipreemia määramisel on KA kasutanud teiste EL liikmesriikide regulaatorite kogemusi ning võtnud riskipreemia määrad teiste riikide regulaatorite keskmiste näitajate alusel. KA käsutuses on olemas CEER-i riikide viimane andmebaas elektri- ja gaasivõrkude kohta. Eesti tingimustes on ka ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni teenust pakkuva ettevõtja oma tarbija suhtes turgu valitsevas seisundis. Ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni teenuse osutamise piirkonnas on kliendil väga keeruline saada kohalikult omavalitsuselt luba isikliku veevõtukoha rajamiseks (esmal arvestatakse ühisveevärgist vee ammutamise võimalust) ning heitvee nõuetekohaseks puhastamiseks (reoveekogumisalad, kinnitab keskkonnaminister oma käskkirjaga). Reoveekogumisaladel reostuskoormusega üle 2000 ie on kohustus rajada ühiskanalisatsioon (veeseadus § 241 lg 4) v.a juhtudel, kus ühiskanalisatsiooni rajamine toob kaasa põhjendamatult suuri kulutusi. Seega, kui ühiskanalisatsioon on rajatud ning tarbija asub piirkonnas, mille reostuskoormus on üle 2000 ie, ei ole uuel tarbijal lubatud iseseisvalt vett ammutada ja heitvett puhastada.

Tulenevalt eeltoodust on nii vee- ja energeetika ettevõtjad analoogselt turgu valitsevas seisundis tegutsevad ettevõtjad ning võrreldavad osutatava teenuse iseloomu poolest, mistõttu võib hinnata võrreldavaks ka nende ettevõtjate riske. Tulenevalt sellest on KA võtnud vee-ettevõtjatele võlakapitali riskipreemia suuruseks energeetika ettevõtjate keskmine võlakapitali riskipreemia näitaja. KA leiab, et kasutades teiste EL liikmesriikide keskmiseid näitajaid saavutatakse põhjendatud tulemus. Seejuures on KA võtnud vee-ettevõtetele võimalikust kõrgeima ettevõtja võlakapitali riskipreemia 1,0%²⁶.

Tulenevalt eelpooltoodust on KA jätkuvalt seisukohal, et võlakapitali riskipreemia on arvutatud vastavalt juhendile ning on põhjendatud.

Juhendi punkt 6.7. alusel arvutatakse omakapitali hind CAPM (*capital assets pricing model*) mudeli abil, sealjuures on arvutuse aluseks riskivaba tulumäär, riigiriski preemia, beetakordaja ning tururiski preemia. Riskivaba tulumäära ja riigiriski preemia leidmist on käsitletud eelpool, alljärgnevalt käsitletakse beetakordaja ning tururiski preemia leidmist.

Juhendi punkt 6.9 kohaselt leitakse beetakordaja suurus teiste Euroopa ja/või USA reguleeritavate ettevõtjate vastava näitaja alusel. Vastavalt juhendile võttis KA vee-ettevõtjate beeta leidmisel aluseks New Yorki ülikooli rahandusprofessori A. Damodarani andmebaasis sisalduvad viimased teadaolevad andmed (<http://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/>²⁷, seisuga 31.01.2011) veesektori ettevõtete (15 ettevõtet) finantsvõimendusega beeta kohta, milleks on 0,82. Nimetatud andmebaasis on kajastatud ka ASTV, kuid arvestamiseks kõikidele veesektori ettevõtetele sobilikku WACC-i, on põhjendatud kasutada võrdlust suuremal hulgal ettevõtetega.

A. Damodarani andmebaasis on eelpoolnimetatud 15 ettevõtte keskmine finantsvõimendus (VK) 46,80%, keskmine omakapitali osakaal on 53,20% (OK), keskmise finantsvõimenduse ja

²⁶ Võlakapitali riskipreemia täpne arvutus on toodud KA kodulehekülje avaldatud dokumendi „Juhendi kaalutud keskmise kapitali hinna leidmiseks 2011“ lk 6, tabelis 2.

²⁷ Andmebaas: *Cost of Capital by Industry Sector*

keskmise omakapitali suhe (VK/OK) on 87,96% ehk 0,8796 ($87,96\%/100\%=0,8796$) ja keskmine tulumaksumäär on 31,16% ehk 0,3116 ($31,16\%/100\%=0,3116$).

Finantsvõimendusega beeta =0,82 teisendamiseks finantsvõimenduseta beetaks kasutatakse alljärgnevat maksukilbiga Milleri valemit:

kus:

$$\beta_e = \beta_a \times [1 + (1-T) \times VK/OK]$$

(1-T) – on maksukilp, kus T on ettevõtte tulumaksumäär.

Finantsvõimenduseta beeta leitakse eelpooltoodud valemi alusel

$$\beta_a = \beta_e / [1 + (1-T) \times VK/OK]$$

Tulenevalt eelpooltoodud valemist kujuneb nimetatud 15 vee-ettevõtte keskmise tulumaksumäära 31,16% korral keskmiseks finantsvõimenduseta beetaks 0,55, sest $\beta_a = 0,82 / [1 + (1-0,3116) \times 0,8796] = 0,55$. Võttes tulumaksumääraks null (Eestis maksukilpi ei teki), kujuneb nende ettevõtete keskmiseks finantsvõimenduseta beetaks 0,44, sest $\beta_a = 0,82 / [1 + (1-0) \times 0,8796] = 0,44$.

Kasutades lihtsustatud Milleri valemit $\beta_e = \beta_a \times 2^{28}$ ning KA poolt kasutatavat kapitali struktuuri (millest 50% on võlakapital ja 50% omakapital) ning 15 vee-ettevõtte keskmist finantsvõimenduseta beetat 0,44 korral), kujuneb vee-ettevõtjate finantsvõimendusega **beetaks 0,88** (sest $\beta_e = 0,44 \times 2 = 0,88$).²⁹

Lähtudes eelpooltoodust, et beetakordaja leidmisel on kasutatud rahvusvahelist andmebaasi, kus on võrreldud erinevate vee-ettevõtete (mille hulgas sisaldub ka ASTV) näitajaid, on KA seisukohal, et beetakordaja suurus on põhjendatud ning vastavuses juhendile.

Tururiski preemia leidmisel on KA lähtunud juhendist. WACC Põhimõtete leheküljel 7 on toodud järgnev selgitus: tururiski preemia näitab, kui palju on investoritel võimalik teenida lisaks riskivabale tulumäärale. Seega on tururiski preemia kompensatsioon süstemaatilise riski võtmise eest. Tururiski preemia leidmisel võib kasutada kahte lähenemist: ajalooliste andmete alusel leitav riskipreemia ja oodatava riskipreemia leidmine. Tururiski preemia leidmiseks võib kasutada nii pikemaid kui ka lühemaid ajaloolisi perioode. Ka Suurbritannia energiaturu regulaatori koostatud analüüsis³⁰ on sellele viidatud.

KA on võrrelnud erinevate EL regulaatorite poolt rakendatavaid tururiski preemiasid CEER-i riikides (vaata WACC Põhimõtted Tabel 3), mis jäid vahemikku 3,5% kuni 6,4%. EL regulaatorite poolt rakendatavate tururiski preemiate aritmeetiliseks keskmiseks kujunes 4,7%. KA on ligi 10 aastases regulatsioonipraktikas võtnud aluseks tururiski preemia 5%, mille puhul tuginetakse McKinsey³¹ soovitudele ning arvestatud on ka teiste EL

²⁸ KA kodulehekülje avaldatud dokumendi „Juhend kaalutud keskmise kapitali hinna leidmiseks 2011“ punkt 2.3.1 valem 4.

²⁹ KA kodulehekülje avaldatud dokumendi „Juhend kaalutud keskmise kapitali hinna leidmiseks 2011“ punkt 2.3.2.

³⁰ *A Study into Certain Aspects of the Cost of Capital for Regulated Utilities in the U.K.* Stephen Wright Birkbeck College and Smithers & Co, Robin Mason, University of Southampton and CEPR, David Miles, Imperial College and CEPR On Behalf Of: Smithers & Co Ltd 20 St Dunstan's Hill London EC3R 8HY February 13, 2003. www.ofgem.gov.uk.

³¹ Copeland, Tom; Koller, Tim; Murrin, Jack (2000). *Valuation Measuring and Managing the Values of Companies*. 3rd Ed. New York etc.: John Wiley & Sons

liikmesriikide regulaatorite kogemusi. Kuna KA poolt kasutatud tururiski preemia näitaja 5% on ligilähedane teiste EL liikmesriikide regulaatorite poolt rakendatud näitajate alusel kujunenud keskmisele näitajale (4,7%), siis võib seda lugeda igati põhjendatuks. Lisaks annab 5%-lise tururiski preemia kasutamine tulemuseks suurema WACC-i ning seega ka kõrgema põhjendatud tulukuse väärtuse.

Tulenevalt eelpooltoodust on KA jätkuvalt seisukohal, et omakapitali hinna arvutamise aluseks võetud beetakordaja ja tururiski preemia on arvutatud vastavalt juhendile ning on põhjendatud.

Kapitali struktuuri leidmisel on lähtunud KA Juhendi punktis 6.5 mille alusel kaalutud keskmise kapitali hinna (WACC) arvutamisel kasutatakse kapitali struktuuri, millest 50% on võlakapital ja 50% omakapital.

Tururegulatsiooni tingimustes võib regulaator sekkuda ettevõtja finantseerimisega seotud otsustesse ning dikteerida kindla kapitali struktuuri või siis kalkuleerida teenuse hinnad koos kindla kapitali struktuuriga, mis võib erineda ettevõtja tegelikust kapitali struktuurist. (Pedell 2006: 52)³². Monopoolsete ettevõtete jätkusuutlikkuse ja finantsilise stabiilsuse huvides tuleb piirata võõrkapitali liialt ulatuslikku kaasamist, sest liiga kõrge võõrkapitali osakaal seab ohtu ettevõtja finantsilise stabiilsuse. 50% ulatuses võõrkapitali kaasamine on üldlevinud majanduspraktika kohaselt optimaalne. WACC-i määrab ära eelkõige ettevõtja äririsk ja turgude riskivabad tulused. Eeltoodule tuginedes kasutab KA WACC-i arvutamisel kapitali struktuuri, millest 50% on võlakapital ja 50% omakapital (ka mitmed regulaatorid kasutavad regulatiivset ja mitte tegelikku kapitali struktuuri).

KA poolt kasutatud kapitali struktuuri on kasutanud ka ASTV oma WACC kalkulatsioonis (Tabel 14 rida 2). ASTV tegelik³³ omakapitali osakaal kogu varast oli 2010.a 41% s.t võlakapitali osakaal oli 59% (100% - 41% = 59%). Kui WACC arvutuses kasutada tegelikku ASTV kapitalistruktuuri 2011.a, siis kujuneks WACC KA poolt arvutatust veelgi madalamaks.

Tulenevalt eelpooltoodust on KA jätkuvalt seisukohal et kapitalistruktuur, millest 50% on võlakapital ja 50% omakapital, on arvutatud vastavalt juhendile ning on põhjendatud.

Tulumaks dividendidelt. Juhendi punktist 4.6.7 tulenevalt ei pea KA põhjendatuks lülitada veeteenuse hinda dividendide tulumaksukulu, kuna see ei ole otseselt seotud veeteenuse osutamisega. ÜVVKS § 14 lg 2 kohaselt arvutatakse veeteenuse hind ainult selle teenuse osutamiseks vajalikest kuludest lähtuvalt. Dividendi tulumaksukulu ei ole seotud veeteenuse osutamisega, kuna ei ole vajalik selle teenuse osutamiseks. Juhendi punkt 4.6.7 välistab dividendide tulumaksukulu lülitamise veeteenuse hinda. ASTV poolt esitatud seisukoht dividendide tulumaksu kulu lülitamise kohta veeteenuse hinda ei ole põhjendatud, kuna sealt ei nähtu kuidas on nimetatud kulu vajalik veeteenuse osutamiseks. Eeltoodu alusel ja juhindudes ÜVVKS § 14 lg 2 toodud põhimõtetest ning Juhendi punktist 4.6.7 välistab KA dividendi tulumaksukulu lülitamise võimaluse veeteenuse hinda.

Kuna kõik WACC arvutamise aluseks olevad komponendid on KA poolt põhjendatud ja vastavuses Juhendile, peab KA igati asjakohaseks rakendada põhjendatud tulukuse leidmisel WACC väärtust 8,18% (Tabel 15).

³² B. Pedell. Regulatory Risk and the Cost of Capital. Springer, 2006.

³³ http://www.tallinnavesi.ee/static/files/773.2010_ar_est_eek.pdf

Tulenevalt eeltoodust jääb KA seisukohale, et WACC 8,18 (tabel 15) on igati põhjendatud ning kaalutletud ning võimaldab ettevõtetel teenida põhjendatud tulukust. Siinkohal rõhutame, et ASTV poolt kalkuleeritud mistahes WACC (6,46% või 7,82%, Tabel 14) jääb tunduvalt alla KA poolt kalkuleeritule, mis tähendab, et rakendades KA poolset WACC-i ei saa kahjustatud ASTV poolsed huvid.

Käesoleva otsuse punktist 7.2 tulenevalt on põhjendatud reguleeritud varade väärtus 135 116 tuh. € (2114,1 milj.kr). Juhendi punktist 6.2 tulenevalt võrdub põhjendatud tulukus WACC ja reguleeritud varade väärtuse korrutisega. Seega kujuneb põhjendatud tulukuseks 11 052,5 tuh.€ ($135116 \times 8,18\%/100\% = 11\,052,5$ tuh.€). Tulenevalt eeltoodust ei ole ASTV poolt taotletud põhjendatud tulukus 23 510 tuh.€ põhjendatud.

ASTV poolt soovitud veeteenuse hinna kujunemise alustest nähtub, et 50,9 % (Tabel 2 veerg „ASTV (Tallinna ja Saue linn)“ read „Põhjendatud tulukus,“ ja „Lubatud müügitulu“: $23\,510/46146 \times 100\% = 50,9\%$) ASTV poolt taotletavast veeteenuse hinnast moodustab kasum (tulukus).

Tulenevalt eeltoodust, Juhendist ja ÜVVKS § 14 lg 2 p 5 ei ole ASTV poolt soovitud tulukus summas 23 510 tuh.€ põhjendatud.

Lähtudes käesolevas otsuses väljendatud seisukohtadest, mis tuginevad ÜVVKS § 14 lg 2 ja 4, ÜVVKS § 14², ÜVVKS § 16 lg 11 ja Juhendile

otsustan:

mitte kooskõlastada ASTV poolt taotletud veeteenuse hind tulenevalt alljärgnevast:

- 1) ÜVVKS § 14 lg 2 ja KeTS ja VeeS toodud põhimõtetest tulenevalt ei saa KA pidada põhjendatuks lülitatud veeteenuse hinda saastetasu 2 307 tuh.€ (36 093 tuh.kr), mis sisaldab KeTS § 24 lg 1 alusel tasutud summasid ning nimetatud summalt tasutud tulumaksu, tingituna vee-ettevõtja poolsest vee erikasutusloas kajastatud nõuete mitte täitmisest seoses reovee puhastamisega;
- 2) veeteenuse hinnas on kajastatud ebatõenäoliselt laekuvate arvete kulu summas 312 tuh € (4 887 tuh kr), mida tulenevalt Juhendist ei ole lubatud lülitada tariifi;
- 3) taotletav tulukus 23 510 tuh €, (367 856 tuh kr) ei vasta Juhendi põhjal arvutatud põhjendatud tulukusele 11 052,5 tuh € (172 934 tuh kr) ja ÜVVKS § 14 lg 2 p 5 nimetatud põhjendatud tulukusele vee-ettevõtja poolt investeeritud kapitalilt;
- 4) veeteenuse hind ei ole kujundatud vastavuses ÜVVKS § 14 lg 4 ning ASTV ei ole viinud rakendatavat hinda kooskõlla võrdse kohtlemise nõuetega tulenevalt ÜVVKS § 16 lg 11 ehk ei ole kahandatud 31.10.2010 kehtinud hinnavahet füüsiliste ja juriidiliste isikute vahel;

Käesoleva otsusega mittenõustumisel on ettevõtjal õigus esitada 30 päeva jooksul arvates käesoleva otsuse teatavakstegemisest vaie Konkurentsiametile või kaebus otsuse tühistamiseks halduskohtule.

/allkirjastatud digitaalselt/

Märt Ots

Peadirektor